

Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2007

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under 2007. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 59:e session den 30 oktober–1 november samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 17 mars 2008

Sinikka Bohlin

Eva Smekal

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Sveriges delegation.....	8
3 Nordiska strategier inför klimatförändringen	11
4 Norden en stark global aktör	13
5 Ett gränslöst Norden.....	17
6 Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2007	19
7 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén	24
8 Det parlamentariska Östersjösamarbetet	49
9 Det parlamentariska arktiska samarbetet	52
 <i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation.....	54
 <i>Bilaga 2</i>	
Rekommendationer, yttranden och interna beslut antagna vid Nordiska rådets 59:e session samt framställningar antagna av presidiet under 2007.....	56
 <i>Bilaga 3</i>	
Konferensuttalande från en parlamentarisk konferens om den nordliga dimensionen, Bryssel den 28 februari–1 mars 2007.....	71
 <i>Bilaga 4</i>	
Resolution antagen vid den 3:e parlamentariska Barentskonferensen, Rovaniemi den 11–12 juni 2007.....	74
 <i>Bilaga 5</i>	
Resolution antagen vid den 16:e parlamentariska Östersjökonferensen, Berlin den 27–28 augusti 2007	77
 <i>Bilaga 6</i>	
Program för Nordiska rådets arbete 2008	81

1 Inledning

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de tre självstyrande områdena – Färöarna, Grönland och Åland. Nordiska rådet inrättades 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Den grundläggande ramen för samarbetet är Helsingforsavtalet från 1962. Nordiska rådet har 87 medlemmar valda av respektive parlament.

Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll i förhållande till Nordiska ministerrådet och behandlar och uttalar sig om de förslag ministerrådet framlägger inför rådet. På den årliga sessionen antas rekommendationer som riktar sig till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar.

Ett smalare men vassare nordiskt samarbete

Nordiska rådets session 2007 i Oslo inleddes med ett nordiskt toppmöte där regerings- och oppositionsledare från de nordiska länderna och de självstyrande områdena diskuterade globalisering och klimatfrågor. De nordiska statsministrarna har tillsammans med Nordiska rådet satt globaliseringen högt på dagordningen. Målet är att genomföra ett antal program för att stärka Nordens roll i globaliseringen och öka ländernas synlighet internationellt. I denna process prioriteras klimat-, miljö- och energifrågor samt forskning, utbildning och innovation.

Det nordiska samarbetet behöver bli mer fokuserat och målinriktat. Vi måste prioritera ett mindre antal huvuduppgifter. På så sätt kan vi stärka samarbetet såväl inom Norden som globalt och inte minst i EU. Vill vi utveckla de nordiska fördelarna i en global omvärld behövs samarbete kring bl.a. energi- och miljöfrågor samt utbildnings- och forskningsfrågor. För att utnyttja Nordens samlade potential är det viktigt att undanröja gränshinder som utgör bromsklossar för en ökad rörlighet.

Nordiskt samarbete – stark folklig förankring

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet syftar till att öka gemenskapen mellan de nordiska länderna och deras befolkningar. Särskilt viktigt är att undanröja olika former av gränshinder som försvårar den fria rörligheten i Norden.

Inför Nordiska rådets session i Oslo 2007 uttalade nordborna i en opinionsundersökning sitt stöd för det nordiska samarbetet. Undersökningen visar att det finns ett fortsatt starkt stöd för det nordiska samarbetet och att en majoritet av medborgarna väl känner till det officiella nordiska samarbetet. Enligt undersökningen vill nio av tio nordbor att de nordiska länderna ska intensifiera sitt samarbete inför FN:s stora klimatmöte i Köpenhamn hösten 2009.

2007 – ett gott nordiskt år

Vid Nordiska rådets session 2006 antogs ett program för 2007 under rubriken Att möta globaliseringen tillsammans. Syftet med programmet är att de nordiska länderna tillsammans ska fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete ger i en globaliserad värld.

De nordiska länderna har gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfällid strategisk insats. Vi har något att ge varandra i ett nära samarbete, vilket ger ett bättre utfall än det varje land kan åstadkomma på egen hand.

Viktiga samarbetsområden har under året varit ett Norden utan gränshinder, ett miljömedvetet Norden, globaliseringens utmaningar och möjligheter, den nordiska välfärdsmodellen, språkförståelsen och de självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet.

Nordiska rådet har hållit tre rådsmöten under 2007 samt sin årliga session i Oslo. President i rådet har under året varit Dagfinn Høybråten från Norge.

Klimatfrågan högst på dagordningen

Speciellt klimatförändringarna har varit i fokus för debatten i Nordiska rådet under året. Frågor som diskuterats är exempelvis hur de nordiska länderna kan påverka FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn år 2009 och förväntade konsekvenser av klimatförändringarna för Norden, inte minst i de arktiska områdena.

Nordiska rådet begärde i juli 2007 att ministerrådet skulle lämna en redogörelse för status och planer för samnordiska insatser i förberedelserna av FN:s klimatkonferens. En redogörelse lämnades vid sessionen om ett antal samnordiska initiativ och analyser. Det framkom att EU och de nordiska länderna aktivt arbetar för att det ska bli enighet i Köpenhamn om ett ambitiöst globalt klimatavtal som omfattar alla stora länder.

I enlighet med överenskommelse mellan de nordiska talmännen och Nordiska rådets presidium arrangerades ett seminarium för de nordiska och baltiska parlamentens fackutskott på temat Climate Changes and Energy Issues i november 2007. Temat hade valts efter inspel från de nationella parlamenten.

Nordiskt globaliseringsforum

Nordiska rådets program för 2007 var Att möta globaliseringen tillsammans. Följaktligen har globaliseringens utmaningar och möjligheter fortsatt varit ett högt prioriterat område i Nordiska rådet. Även statministrarna har satt frågan högt upp på dagordningen och avsatt 60 miljoner DKK för olika globaliseringsinitiativ under det kommande året.

I april arrangerar de nordiska statministrarna ett nordiskt globaliseringsforum vid Riksgränsen. Nordiska politiker med statsministrarna i spetsen kommer att träffa representanter för näringsliv, forskning, utbildning, innovation och frivilligorganisationer. Syftet är att inspirera nordiska politiker till en

gemensam utformning av nordiska initiativ på globaliseringsområdet. Mötet kommer att hållas årligen och arrangeras av ordförandelandet.

Nytt nordiskt forum för gränshinder

Gränshinderssamarbetet har haft fortsatt hög prioritet under 2007.

Under året har frågan om behovet av en ”ombudsmannainstitution” för att driva på arbetet med avskaffandet av onödiga gränshinder diskuterats, och vid sessionen beslutade de nordiska statsministrarna att det skulle bildas ett nytt forum för gränshinder. Ett antal hinder ska granskas varje år och de nordiska länderna ska gemensamt försöka hitta lösningar på problemen. Arbetet kommer att ledas av ambassadör Ole Norrback, Finland. Svensk representant är regionrådet Pia Kinhult.

Forumet har i uppdrag att identifiera gränshinder, prioritera bland dessa och förankra utvalda gränshindersfrågor i sina respektive regeringar samt att med hjälp från nationella myndigheter och ministerier utarbeta konkreta lösningsförslag på problemen. Forumet rapporterar direkt till statsministrarna en gång per år.

En utvärdering kommer att ske efter tre år. Viktigt är att avskaffa gränshinder men också att förhindra att nya uppstår när lagstiftningen inte samordnas tillräckligt väl.

Ålandsdokumentet – stärkt position för de självstyrande områdena i det nordiska samarbetet

Frågan om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet har utretts och diskuterats i flera forum under det gångna åren med anledning av en ansökan från Färöarna om fullt medlemskap i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. En förutsättningslös kartläggning har presenterats som analyserar de autonoma områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet.

Vid sessionen i Oslo fattades det formella beslutet för det s.k. Ålandsdokumentet som ger de självstyrande områdena ett ökat inflytande inom det nordiska samarbetet utan att det krävs ändringar i Helsingforsavtalet. När det gäller arbetet i Nordiska rådet deltar Färöarna, Grönland och Åland på liknande villkor som de fullvärdiga medlemmarna. I ministerrådet har man närvarorätt men inte rösträtt.

Norden en ledande kunskaps- och kompetensregion

Norden ska vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning med tyngdpunkt på att utveckla de mänskliga resurserna. Vidare ska Norden utveckla och understödja samarbetet på den internationella arenan med särskild vikt vid Nordens närområden. Satsningen på utbildning och forskning ska främja ländernas konkurrensförmåga.

Forskningen ska präglas av långsiktighet och omfatta områden där ett nordiskt samarbete ger ett mervärde och därför framstår som naturligt och relevant.

Nordisk kulturpolitik

Kulturen är ett viktigt profilområde inom det nordiska samarbetet. Samarbetet har varit föremål för ett stort reformarbete som innebär att en rad kulturinstitutioner lagts ned. Under året har de nya arbetsformerna med tidsbegränsade program börjat sitt arbete inom ramen för programsekretariatet Kulturkontakt Nord. Uppdateringen av det nordiska kultursamarbetet är viktigt för att kunna möta de utmaningar som kulturlivet står inför såväl nationellt som internationellt. Reformen ska göra det möjligt att fördela mer resurser direkt till kulturfältets aktörer.

Att möta förändringar – program för Nordiska rådets arbete 2008

Vid Nordiska rådets session antogs ett program för 2008 (*bilaga 6*) under rubriken Att möta förändringar. Syftet är att fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete ger i en globaliserad värld.

Programmet innehåller frågor som till stora delar sammanfaller med de frågor som fanns i rådets program för 2007. Tre centrala teman är fortsatt prioriterade under det kommande året: gränshindersproblematiken, klimat- och nordområdesfrågorna samt globaliseringsfrågorna.

Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska ländernas regeringar att nogsamt följa avvecklingen av gränshinder i Norden. Att avskaffa gränshinder är dock inte nog. Nya uppstår på grund av ny nationell lagstiftning och i samband med nationell implementering av EU direktiv. Här är det nödvändigt med en nordisk koordinering.

Nordiska rådet kommer att fokusera på planeringen av FN:s klimatkonferens 2009 i Köpenhamn för att säkerställa att de nödvändiga besluten med tanke på miljön och klimatet fattas vid mötet.

Nordiska rådet vill fortsatt spela en aktiv roll i Östersjösamarbetet, i Västnorden, i Arktis- och Barentssamarbetet samt också aktivera samarbetet i förhållande till Europaparlamentet.

Globaliseringen är ett område där vi genom samarbete kan skapa ett mervärde för de enskilda länderna och därigenom vara till nytta för våra nordiska medborgare. Genom en samfällid strategisk insats kan vi bättre utnyttja våra styrkepositioner på den globala marknaden.

Nordiska rådet kommer att hålla tre rådsmöten under 2008 samt en session, den 60:e sessionen, i Helsingfors. Presidentskapet innehas under året av Finland genom Erkki Tuomioja.

Norden kraftsamlar

Konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering har i det svenska ordförandeskapsprogrammet samlats under rubriken Kraftsamling. Dessa fyra K:n ska

genomsyra det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2008.

Flera av prioriteringarna under det svenska ordförandeskapet i ministerrådet sammanfaller med de svenska prioriteringarna inför EU-ordförandeskapet 2009 som klimat, konkurrenskraft och en starkare Östersjöregion. Det nordiska samarbetets roll och möjligheter i ett bredare europeiskt perspektiv är nödvändigt och självklart. Sverige vill under det svenska ordförandeskapet utveckla Nordiska ministerrådets anpassning till och koordinering med ländernas EU-samarbete.

Under 2008 ska riktlinjer för samarbetet med de tre baltiska länderna och Nordvästra Ryssland revideras. De olika regionala samarbetena behöver kompletteras och länkas in i varandra inte minst inför arbetet med en Östersjöstrategi inom EU.

Det nordiska samarbetets budget

Nordiska ministerrådets budget för 2008 uppgår till 894 miljoner danska kronor.

Ministerrådet beslutar om budgetramen medan Nordiska rådet enligt Helsingforsavtalet kan påverka innehållet i budgeten. Ministerrådet ska, om inte särskilda skäl föreligger, genomföra de förslag till ändringar inom budgetramen som föreslås av Nordiska rådet.

Globaliseringens utmaningar och möjligheter står högt på den nordiska dagordningen, och de nordiska statsministrarna har beslutat att avsätta 60 miljoner danska kronor, inom ramen för en oförändrad budget, för detta ändamål under 2008. Ett annat högt prioriterat område är samarbetet med grannländerna i norra Europa och kring Östersjön.

De nordiska länderna bidrar till finansieringen av samarbetet enligt en fördelningsnyckel som gör bidraget proportionellt till varje lands bruttonationalprodukt. Sveriges andel i den nordiska budgeten utgör för 2008 31,5 %.

Nordiska rådets budget uppgår till ca 30 miljoner danska kronor. Pengarna används till rådsorganisationen och rådssekretariatets verksamhet. I budgeten ingår också överföringar till partistöd, Ungdomens Nordiska råd och till journaliststipendier. Samma fördelningsnyckel som för Nordiska ministerrådet tillämpas.

Såväl Nordiska rådets som Nordiska ministerrådets budget fastställs av de nordiska samarbetsministrarna respektive Nordiska rådets presidium med förbehåll för de nordiska parlamentens godkännande.

Nordiska rådets svenska delegations budget för 2008 uppgår till 2 900 000 svenska kronor.

2 Sveriges delegation

Delegationen och dess arbetsutskott

Nordiska rådets svenska delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter. Delegationens sammansättning framgår av *bilaga 1*. Delegationens ordförande har varit Sinikka Bohlin (s) och vice ordförande Kent Olsson (m). I delegationens arbetsutskott har utöver ordföranden och vice ordföranden ingått Lars Wegendal (s), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Ann-Kristine Johansson (s) och Stefan Tornberg (c).

Delegationen har under verksamhetsåret hållit åtta möten och arbetsutskottet har hållit sex möten. Delegationen har under året engagerat sig i gränshindersarbetet bl.a. genom att besöka Grensetjänsten i Morokulien och Haparanda/Torneå samt genom den fortlöpande dialogen med samarbetsminister Cristina Husmark Pehrsson (m). Delegationen har även mött representanter för de nordiska institutionerna/organisationerna i Sverige och fört en dialog om det nordiska samarbetet på olika nivåer.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Svenska delegationens medlemmar har fortsatt aktivt följt genomförandet av Nordiska rådets rekommendationer och förankringen av de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har utsett särskilt ansvariga medlemmar för varje rekommendation och nära följt hur de rekommendationer som sänts över till relevanta utskott behandlats.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Delegationen har under året följt samarbetet inom Nordiska ministerrådet genom en fortlöpande dialog med den nordiska samarbetsministern Cristina Husmark Pehrsson.

Delegationen har särskilt uppskattat den nära dialogen om det svenska ordförändskapsprogrammet för Nordiska ministerrådet år 2008 som samarbetsministern initierat.

Gränshinder – i praktiken

Svenska delegationen har under året besökt två gränsområden, dels Grensetjänsten i Morokulien, dels tvillingstäderna Haparanda/Torneå. Delegationen har kunnat konstatera att Sverige genom sitt geografiska läge med gränser till tre av de nordiska länderna, har ett stort intresse av att avlägsna de gränshinder som finns och att nya inte uppstår. Efter besöket i Haparanda/Torneå beslöt delegationen att följa upp två konkreta gränshinder genom att utse särskilda rapportörer för dessa. Delegationen avser även att närmare bekanta sig med gränsproblematiken i Öresundsregionen.

Det framtida nordiska samarbetet

Som en uppföljning av dialogen med talmännen om det framtida nordiska samarbetet arrangerade svenska delegationen ett seminarium i riksdagen den 24 oktober. Seminariet som vände sig till samtliga riksdagsledamöter behandlade dels det nordiska samarbetets utveckling, dels förankringen av Nordiska rådets arbete i de nationella parlamenten. Den folkliga förankringen av det nordiska samarbetet underströks särskilt. Seminariet lyfte fram ett antal frågeställningar, bl.a. behovet av fokusering och uppföljning, som delegationen fört vidare för diskussion i Nordiska rådets organ.

Internationella polaråret 2007–2008

Som ett led i uppmärksammandet av Internationella polaråret 2007–2008 har svenska delegationen på initiativ av den svenska medlemmen i den arktiska parlamentarikerkommittén arrangerat två seminarier om Internationella polaråret. Den 18 april arrangerades, i samarbete med den svenska kommittén för Internationella polaråret, ett seminarium i syfte att uppmärksamma polaråret i riksdagen. Som en uppföljning av detta arrangerade den svenska delegationen i samarbete med Svenska kommittén för Internationella polaråret och Norden i fokus ett nordiskt seminarium om Internationella polaråret den 30 januari 2008, i anslutning till Nordiska rådets januarimöten i Stockholm. Detta seminarium fokuserade dels på den geopolitiska situationen i regionen, dels på den nordiska nyttan av forskningssamarbete, särskilt vad gäller observationssystem i regionen. Seminariet fick genomslag både i Sverige och i andra nordiska länder.

Delegationens informationsverksamhet

Nordiska rådets journaliststipendium utdelas årligen och har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om det nordiska samarbetet. Stipendiesumman var för Sveriges del 90 000 danska kronor, och tre svenska journalister fick dela på stipendiet.

Svenska delegationen har under året fortsatt samarbetet med Norden i Fokus, det nordiska informationsfönstret i Stockholm bl.a. genom samarrangemang i form av frukostmöten och seminarier.

På informationssidan samverkar delegationen också med Föreningen Norden genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring, och samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del, där Föreningen Norden av naturliga skäl intar en särställning.

Hallå Norden är en informationstjänst som hjälper människor som hamnat i kläm mellan de nordiska ländernas regelverk och som informerar om vad som gäller vid flytt, studier eller arbete i ett annat nordiskt land. Genom regelbundna rapporter från Hallå Norden får delegationen information om de problem människor stöter på när de rör sig över de nordiska gränserna.

Övrigt

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes 1992 för att främja parlamentariskt samarbete och utvecklingen av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden. De baltiska ländernas inträde i Europeiska unionen innebar att stipendieprogrammet, i likhet med övriga insatser inom ramen för närområdessamarbetet, koncentreras till nordvästra Ryssland. År 2008 kommer ett s.k. omvänt stipendieprogram att genomföras med innebörden att politiker från de nordiska länderna reser till nordvästra Ryssland för att bekanta sig med regionen.

Delegationen har under året fortsatt att stödja det arbete som görs inom ramen för riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande, våld mot kvinnor och för jämställdhet. Bland annat har delegationen tillsammans med manliga nätverket arrangerat ett frukostmöte om trafficking.

Kieler Woche

Den schleswig-holsteinska lantdagen ordnar varje år i juni ett s.k. Kieler-Woche-Gespräch. Nordiska rådets svenska delegation har i uppdrag att för riksdagens räkning utse en eller två deltagare i detta arrangemang. På grund av tidsskäl fanns ingen möjlighet till deltagande i Kieler Woche från riksdagens sida år 2007.

3 Nordiska strategier inför klimatförändringen

I Nordiska rådets arbetsprogram för 2007 sägs under rubriken Ett miljömedvetet Norden att energipolitiken måste utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen, dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnybar energi i större grad än i dag.

Klimatförändringen och hur de nordiska länderna kan möta denna har varit ett genomgående tema för verksamheten 2007. Ett av fokusområdena har varit förberedelser för klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 och behovet av en nordisk hållning inför detta möte. Både inom ramen för miljö- och naturresursutskottets och presidietts verksamhet har medlemsförslag behandlats som lett till rekommendationer på området: nr 7/2007 om klimatinitiativ i Norden och internationellt och nr 10/2007 om nordisk insats inför FN:s klimatkonferens i Köpenhamn 2009. Också på energiområdet har två rekommendationer antagits, nr 8/2007 om energieffektivisering och användning av förnybar energi i offentliga byggnader samt nr 9/2007 om förnybar energi och stärkande av det baltisk-nordiska elnätet. Behandlingen av dessa förslag skildras i avsnittet om miljö- och naturresursutskottets och presidietts verksamhet.

Nordiskt toppmöte – Nordens svar på klimatförändringen

Temat för det nordiska toppmötet under den 59:e sessionen där de nordiska ländernas statsministrar och oppositionsledare debatterade var Nordens svar på klimatförändringen. Toppmötet inleddes av den finländske statsministern Matti Vanhanen i egenskap av att Finland innehade ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet år 2007. I sitt anförande konstaterade han att klimatförändringen hör till de absolut största globala utmaningar vi står inför, och globala utmaningar kräver globala svar.

Inläggen under toppmötet visade på en samsyn om de utmaningar som de nordiska länderna ställs inför och behovet av att Norden agerar inte bara nationellt och regionalt utan även globalt för att få till stånd en långsiktig lösning.

(Debatten skildras närmare under avsnittet om Nordiska rådets 59:e session.)

Fokus på klimat och energi

Både inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (SCPAR) och den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) kommer årets konferenser att fokusera på temat klimat och energi. Den 8:e parlamentariska arktiska konferensen äger rum i Fairbanks den 12–14 augusti 2008 och den 17:e

parlamentariska Östersjökonferensen äger rum i Visby den 1–2 september 2008.

Inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen har en arbetsgrupp om klimat och energi tillsatts. Riksdagen representeras i arbetsgruppen genom Alf Eriksson (s), Ann-Kristine Johansson (s) ingår i gruppen som representant för Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott. Arbetsgruppen kommer att lämna en delrapport till den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen i Visby i september 2008 och en slutrapport till den 18:e parlamentariska Östersjökonferensen i Danmark 2009.

Seminarium för fackutskotten i de nordiska och baltiska parlamenten

Som en följd av en överenskommelse mellan de nordiska talmännen och Nordiska rådets presidium om att Nordiska rådet ska arrangera seminarier för de nationella parlamentens fackutskott, arrangerades det första den 5–6 november 2007 i Oslo på temat Climate Changes and Energy Issues. Temat hade valts efter inspel från de nordiska och baltiska parlamenten. I seminariet deltog representanter för relevanta nordiska och baltiska fackutskott. Från Sverige deltog *Wiwi-Anne Johansson* (v) som representant för riksdagens miljö- och jordbruksutskott, *Carl B Hamilton* (fp) och *Kent Persson* (v) som representanter för riksdagens näringsutskott samt *Jan Lindholm* (mp) som representant för Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott. Diskussionen vid seminariet var mera inriktad på informationsutbyte än på konkreta samarbetsfrågor. Summeringen av seminariet utmynnade i att ett nytt seminarium kunde arrangeras inför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009.

4 Norden en stark global aktör

Globaliseringen – högst prioriterat och viktigaste området inom Nordensamarbetet

Globalisering betyder nya utmaningar och möjligheter. En nordisk region med stark ekonomi, ett dynamiskt näringsliv och politisk stabilitet är en stark global aktör. Norden kan i flera fall fungera som internationell föregångsregion. De styrkor som finns i Norden ska utvecklas vidare. Många av de utmaningar som globaliseringen skapar kan inte lösas av ett enskilt land, utan det krävs att länder eller regioner agerar samtidigt och koordinerat. Utifrån de likheter de nordiska länderna har är det naturligt att tillsammans försöka finna lösningar.

En av Nordens rikedomar är befolkningarna och den kunskap, kompetens, kreativitet och det kulturarv som de har. Detta är en av nycklarna till vår konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, till våra välfärdssamhällen och till vår insats för global hållbar utveckling. Ett förnyat nordiskt samarbete ska möta de utmaningar som den globaliserade världen ger. En nordisk satsning på globalisering ska ske i synergi med det arbete som görs i europeisk regi och det samarbete som Norden har med sina grannländer.

För att få ett starkare och synligare Norden har ett antal projekt identifierats som det nu arbetas vidare med. Under 2008 kommer fokus att vara på klimat, miljö och energi, kunskap och innovation, gränshinder och innovationsrepresentationer i Asien. 2009 kommer fokus att ligga på klimattoppmötet i Köpenhamn. Resultatet av det planerade globaliseringsforumet i april 2008 är också ett viktigt steg i det fortsatta globaliseringsarbetet.

Norden som global vinnarregion

2005 presenterades rapporten Norden som global vinnarregion. Rapporten konstaterade att nordiska värderingar och den nordiska välfärdsmodellen som grund för Nordens tätposition i den globala konkurrensen bör understödjas av åtgärder för ökad mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation.

Huvudtemat för sessionens toppmöte 2006, i vilket samtliga nordiska statsministrar deltog, var just utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Syftet var att försöka identifiera samnordiska strategier för att Norden, med hänsyn tagen till en omvärld i snabb förändring, ska förbli en konkurrenskraftig och ledande region i framtiden.

De nordiska statsministrarna beslöt att globaliseringsfrågan skulle högt upp på den politiska agendan och gav de nordiska samarbetsministrarna i uppdrag att till statsministrarnas sommarmöte 2007 lägga fram konkreta förslag på hur det nordiska globaliseringssamarbetet kunde utvecklas.

Nordiska rådet antog ett arbetsprogram för 2007 under rubriken Att möta globaliseringen tillsammans. Syftet var att fånga upp de möjligheter som ett

starkt nordiskt samarbete kan ge. I detta konstateras att de nordiska länderna har gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfäll strategisk insats.

Nordiska rådets har haft en viktig pådrivande roll i globaliseringsprocessen. En särskild tvärsektoriell arbetsgrupp tillsattes med representation från rådets samtliga utskott. I gruppen ingick från Sverige riksdagsledamöterna Billy Gustafsson (s), Jessica Polfjärd (m) och Hans Wallmark (m).

För att följa upp sessionens beslut arrangerade Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet ett projektseminarium i Köpenhamn den 29–30 mars 2007 med ett 60-tal deltagare från hela Norden. Syftet var att identifiera nya och viktiga insatsområden som skulle leda till nya tankar och perspektiv och utmynna i konkreta politisk åtgärder.

Tre insatsområden pekades ut för det fortsatta globaliseringsarbetet: ett kunnigare Norden, ett välmående Norden samt ett synligare Norden. Dessutom diskuterades uppföljningen och finansieringen av de föreslagna insatsområdena.

Nordiskt samarbete i en ny fas

De nordiska statsministrarna beslöt på sitt möte den 19 juni 2007 i Punkaharju, Finland, att det nordiska samarbetet ska fokusera på att stärka Nordens roll i globaliseringen. Globaliseringen ställer nya krav men ger också många möjligheter för Norden.

Statsministrarna var överens om att de nordiska regeringarna ska satsa på klimat, miljö och energi, kunskap och innovation, gränshinder och en ökad profilering av de nordiska länderna för att möta globaliseringens utmaningar. De enskilda nordiska länderna har själva möjligheter att profilera sig, men inom vissa områden är det av vikt att de nordiska länderna tillsammans arbetar målinriktat för att uppnå nordisk nytta.

Statsministrarna var överens om att det ska ordnas ett toppmöte varje år för att den fortsatta globaliseringsprocessen ska ges ytterligare energi och ske i dialog mellan de olika ländernas aktörer. År 2008 avsätts 60 miljoner danska kronor, inom ramen för en oförändrad budget, för globaliseringsinitiativ och en lika stor summa förväntas avsättas under 2009.

Rådets president som deltog i mötet välkomnade statsministrarnas initiativ och underströk att viljan till samnordiska lösningar bland befolkningarna i Norden var stor. Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden ska vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska som genomsyrar de nordiska samhällena också kommer att styra de nordiska ländernas agerande globalt.

Möjligheternas Norden – svar på globaliseringens utmaningar

Vid sessionen ställde sig Nordiska rådet bakom de övergripande ramarna för förslagen som Nordiska ministerrådet presenterade i dokumentet *Möjligheternas Norden – Svar på globaliseringens utmaningar*.

Följande projekt presenterades till förmån för ett kunnigare, synligare och mer välmående Norden:

Ett kunnigare Norden

Satsningen inom den europeiska ramen på ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde ska intensifieras. Nordisk toppforskning ska främjas i nära samarbete med näringslivet och möjligheterna att stärka nätverkssamarbetet mellan nordiska toppforskningsenheter och bland aktörer på innovationsområdet ska beaktas.

Samarbetet inom högre utbildning ska stärkas, och genom ökad kontakt mellan nordiska läroanstalter ska Norden lyftas fram som en attraktiv studieort.

De nordiska regeringarna ska utreda möjligheten att grunda nordiska innovationsrepresentationer i Asiens växande ekonomier.

Instiftandet av ett innovationspris för nordisk kvalitet bör övervägas.

Ett synligare Norden

Norden som region ska profileras. Ett förslag utarbetas om nordiskt samarbete för marknadsföring framför allt utanför Europa. Förslaget bör täcka områden där en gemensam nordisk satsning ger mervärde i förhållande till nationella satsningar som t.ex. användning av förnybar energi, energieffektivitet och miljöskydd.

Ett årligt nordiskt forum med början 2008 för att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför.

Ett välmående Norden

Det nordiska samarbetet på energiområdet ska stärkas i syfte att skapa en mer effektiv, gränslös och hållbar elmarknad som kan bidra till en god försörjningssäkerhet i Norden.

Ökat samarbete på miljöområdet och stärkta insatser för att undersöka teknologiernas möjligheter och identifiera dem som är mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete.

Nordiskt engagemang som medverkar till ett gott förhandlingsresultat om ett nytt globalt klimatavtal efter 2012.

Intensifierat gränshindersarbete.

Ett konkurrenskraftigt Norden – Riksgränsen värd för ett nordiskt toppmöte

Den 8–9 april 2008 kommer ett nordiskt globaliseringsforum att anordnas för första gången. Mötet kommer att förläggas till Riksgränsen i nordligaste Sverige. Nordiska politiker med statsministrarna i spetsen kommer då att träffa representanter från näringsliv, forskning, utbildning, innovation och frivilligorganisationer.

Syftet med mötet är att inspirera nordiska politiker till en gemensam utformning av nordiska initiativ av globaliseringsområdet. Mötet kommer att avhållas en gång om året på olika platser i Norden och arrangeras av det land som har ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

Det definitiva innehållet i forumet är ännu inte helt klart men kommer att ha sin utgångspunkt i temat Ett konkurrenskraftigt Norden i en globaliserad värld med fokus på jobb, tillväxt, klimat och energi.

Arbetet med att genomföra globaliseringsinitiativen leds av de nordiska samarbetsministrarna i löpande dialog med Nordiska rådet. En samlad rapportering om globaliseringsåtgärderna ges vid Nordiska rådets 60:e session i Helsingfors.

5 Ett gränslöst Norden

De nordiska länderna satsar nu stort på att underlätta livet för sina 25 miljoner invånare. Målet är att öppna gränserna ytterligare och göra det smidigare för både enskilda och företag att röra sig och verka i Norden. Koordinering av lagstiftningen ska också bidra till att förhindra att nya gränshinder skapas.

Gränshindersarbetet har hög politisk prioritet. På ett möte i juni 2007 beslutade de nordiska statsministrarna att gränshindersarbetet ska vara ett prioriterat område inom globaliseringsarbetet. Arbetet med att riva gränshinder är också ett av de områden som Sverige belyser under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet under 2008.

De nordiska statsministrarna har gett ministerrådet i uppdrag att utreda och undanröja gränshinder. Alla länderna har förbundit sig att delta aktivt i arbetet, vilket är nödvändigt när lagar och regler behöver ändras. Många frågor är bilaterala och måste lösas direkt mellan berörda länder. Hinder, som inte går att lösa, kommer säkert att dyka upp. Då är det viktigt att informationen till medborgarna fungerar.

Beslutet om årlig rapportering till statsministrarna kommer säkert att driva på arbetet liksom beslutet att utse Finlands tidigare samarbetsminister, diplomaten Ole Norrback, att leda detta arbete.

Nordiskt gränshinderforum

Beslut om att inrätta ett särskilt gränshinderforum togs vid Nordiska rådets session i Oslo hösten 2007. Nordiska rådet har genom åren varit en starkt pådrivande kraft i arbetet med att avlägsna gränshinder.

Under tre år ska ett nordiskt gränshinderforum arbeta för att påverka avlägsnandet av gränshinder. Forumet ska ha en stark ställning och varje år göra en omfattande rapportering om existerande gränshinder direkt till statsministrarna. Detta forum ska inte bara rapportera utan också peka på möjliga förändringar och komma med förslag till lösningar. Syftet är att ta tag i och lösa konkreta problem genom direkta kontakter med myndigheter i de nordiska länderna.

Koordinering nyckelord i arbetet mot gränshinder

Gränshinder mellan de nordiska länderna ställer till med problem för nordborna; det gäller inte minst svårigheten att överföra intjänad pension från ett land till ett annat. Viktigt är att avlägsna de gränshinder som redan finns, men lika viktigt är att undvika att nya uppstår. Koordinering av lagstiftningen i de nordiska länderna krävs för att undvika att nya gränshinder uppstår.

Gränshinder som har försvunnit under året

Samarbetsministrarna lämnar årligen en redogörelse för arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden. Ministerrådet underströk att undanröjandet av

gränshinder mellan våra länder ökar rörligheten och stärker vår position i en hårdnande internationell konkurrens. Att underlätta vardagsintegrationen är ett steg i rätt riktning och hjälper oss att möta utmaningarna i en globaliserad värld. Vid sessionen i Oslo 2007 kunde konstateras att en del gjorts under året och bl.a. följande hinder kunde rapporteras som lösta:

- Möjlighet för föräldralediga/gravida att flytta från Sverige till annat nordiskt land utan att ersättningen slopas.
- Ändring i nordiska biståndskonventionen som underlättar för personer med funktionshinder att få socialt bistånd vid flytt till annat nordiskt land.
- Danska taxiförare i yrkestrafik men bosatta i Sverige kan förnya sina taxiförarkort i Danmark.
- Det nya nordiska folkbokföringsavtalet underlättar för personer som flyttar till annat nordiskt land att öppna bankkonto, köpa tjänster, få bostad m.m.
- Överenskommelse om en ny betalningsordning för studerande från andra nordiska länder.
- Lösning på problemet med krav på svenskt ID-kort för personer som vill öppna konto eller hantera bank- och postärenden i Sverige.

Fokusering den närmaste framtiden

Några områden kräver speciell uppmärksamhet när det gäller gränshinder. Det första är skatteområdet där det finns stora skillnader i skattelagstiftningen i de nordiska länderna. Ett annat prioriterat område är välfärdssektorn, t.ex. att underlätta överförandet av pensioner som intjänats i ett land till ett annat.

Även inom utbildningssektorn finns hinder, bl.a. borde examina som avlagts i ett land också gälla i ett annat nordiskt land i så stor utsträckning som möjligt. Den privata sektorn, inte minst näringslivet, är också ett område som kräver fokus.

6 Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2007

Nordiska rådets 59:e session hölls i Oslo. Till sessionen hade förutom deltagare från Norden inbjudits gäster från statsduman och federationsrådet och från regionala parlament i nordvästra Ryssland. Deltog gjorde även medlemmar av Baltiska församlingen, Benelux interparlamentariska råd och Östersjökonferensen.

Sessionen dominerades av ett flertal stora debatter med deltagande av, förutom rådets medlemmar, nordiska statsministrar, utrikesministrar, försvarsministrar samt fackministrar. Utöver dessa debatter diskuterades även andra stora ämnesområden såsom globalisering, forskning och utbildning, självstyrande områdens status samt gränshinder i Norden. I likhet med tidigare år hölls en särskild frågetimme med de nordiska samarbetsministrarna.

(Debatterna finns återgivna i sin helhet i det tryckta protokollet eller på www.norden.org).

Nordiskt toppmöte – Nordens svar på klimatförändringarna

Tema för det nordiska toppmötet var Nordens svar på klimatförändringarna. Som bakgrundsdokument för debatten fanns en redogörelse från Nordiska ministerrådet om status och planer för samnordiska insatser i förberedelserna för FN:s klimatkonferens i Köpenhamn 2009. I debatten fanns en stor enighet om att det behövs ett nära nordiskt och internationellt samarbete mot bakgrund av det stora och allvarliga hot som klimatförändringarna innebär.

Finlands statsminister *Matti Vanhanen* konstaterade att klimatförändringarna utgör ett växande hot för hela världen och därmed även för Norden. De hör till de största globala utmaningar vi står inför och utmaningen kräver ett globalt svar. Kyotoprotokollet är det första steget i en process och ska behandlas vid FN:s kommande klimatkonferens. EU:s klimatpolitiska riktlinjer och målsättningar gäller fram till 2020. Norden bör fortsätta agera aktivt som pådrivare och stödja den internationella förhandlingsprocessen. Köpenhamn kommer att vara värd för FN-klimatkonferensen samtidigt som Sverige innehar EU-ordförandeskapet.

I debatten deltog *Mona Sahlin* (s) som menade att det nu är dags att ge det nordiska samarbetet en ny inriktning. Miljöteknikbranschen växer starkt och här har Norden stora möjligheter. Hon ansåg att Norge med sitt mål på en 30-procentig sänkning fram till 2020 kan vara förebild för övriga nordiska länder och nämnde den nordiska elmarknaden som ett föredöme. *Hans Wallmark* (m) och *Mona Sahlin* debatterade nyttan av kärnkraften. *Monica Green* (s) tog upp frågan om de sociala konsekvenserna på Grönland av de stora klimatförändringar som redan skett i takt med att isen försvinner.

Statsminister *Fredrik Reinfeldt* pekade på att klimatförändringen sker allt snabbare och att effekten blir allt tydligare, men menade också att klimatpå-

verkan från Norden i sammanhanget är mycket begränsad. Norden ska delta i förhandlingar och göra ländernas röster hörda inom ramen för Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet. Han menade att det är viktigt att processen är FN-ledd. Han pekade också på hur viktigt det är att de stora utsläppsländerna Kina och USA kommer med i arbetet, de båda länderna står för strax över 40 % av de samlade globala utsläppen. För Sveriges del höjs ambitionen i klimatpolitiken ytterligare; ett särskilt klimatskattepaket har genomförts, en särskild klimatmiljard understödjer satsningar på energieffektivisering och klimatforskning, särskilda program finns för att lära om hållbara städer, satsningar görs på internationella klimatinvesteringar.

Lars Ohly (v) välkomnade statsministerns miljöengagemang och framförde vikten av en gemensam strategi inför klimattoppmötet i Köpenhamn. *Ann-Kristine Johansson* (s) pekade på behovet av minskning av växthusgaserna och att samhället måste anpassas till effekterna av klimatförändringarna. *Hans Wallmark* (m) talade om klimatsäkrat bistånd och *Sinikka Bohlin* (s) om förbättrat samarbete med nordvästra Ryssland.

Generaldebatt

Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet 2008

Sveriges statsminister *Fredrik Reinfeldt* presenterade Sveriges ordförandeskapsprogram i Nordiska ministerrådet för 2008. Rubriken för programmet är Kraftsamling, och de fyra ledorden är Konkurrens, Klimat, Kreativitet och Koordinering. De nordiska ländernas konkurrenskraft ska stärkas. Arbetet med den globala klimatfrågan ska ske på lokal, nationell, europeisk och nordisk nivå. På området utbildning, forskning och kultur har Norden en särskild styrkeposition som ska utnyttjas. En nära koppling behövs till det europeiska samarbetet inte minst för behovet av en ny EU-strategi för Östersjöområdet. Ett utvecklat samarbete med tydliggörande av ansvarsfördelningen mot Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, CBSS och Arktiska rådet behövs.

Cristina Husmark Pehrsson, Sveriges samarbetsminister, pekade särskilt på att Sverige nu för vidare globaliseringsarbetet som påbörjades av det finländska ordförandeskapet 2007.

I den efterföljande debatten uppmanade *Kent Olsson* (m) till en minskning av det stora antalet projekt under ministerrådet. Vidare pekade man på behovet av nära samarbete om Östersjön.

Sinikka Bohlin (s) talade om gränshinder, infrastruktur och sårbarhet i de nordiska länderna. *Elina Linna* (v) berörde könsrelaterat våld i nära relationer. *Monica Green* (s) var enig med Elina Linna och pekade på den sociala aspekten av globaliseringen som mäns våld mot kvinnor är. *Jan Lindholm* (mp) menade att solidaritet i klimatproblematiken bör vara den nordiska identitet som vi hävdar i alla internationella samarbetsforum.

Utrikesministrarnas redogörelse

Finlands utrikesminister *Ilkka Kanerva* presenterade utrikesministrarnas redogörelse. För Finlands verksamhet som ordförandeland för Nordiska ministerrådet har globaliseringen varit ett centralt tema, vilket också präglat utrikesministrarnas mötesagenda. Samnordiska åtgärder för övergripande frågor som klimatförändringen, en hållbar utveckling av miljön och global hälsovård har varit centralt, liksom FN:s roll. Inom krishantering finns två centrala element i det nordiska konceptet: de militära och de civila biståndskomponenterna. Värnandet av rättsstaten, demokratin och de mänskliga rättigheterna och ett kvalitativt och kvantitativt högtstående hållbart utvecklings-samarbete är centrala element i det nordiska varumärket. Ett samordnat koncept för hela norra Europa menade Kanerva skulle stärka regionens politiska och ekonomiska roll i Europa. Kanerva pekade speciellt på det internationella problemet med den ökande illegala immigrationen, t.ex. från Irak, som kräver breda samarbetsåtgärder.

I den efterföljande debatten visades på skillnaden mellan Norge, Sverige och Finland som samarbetar i en gemensam stridsgrupp och Danmark som opererar i andra riskområden. Från den konservativa gruppen pekades på Ryssland med allt större stormaktsambitioner, militärt och politiskt, vilket besvarades av Kanerva med att ett närmare samarbete med Ryssland är önskvärt. Den socialdemokratiska gruppen tog upp frågan om Iran, om vilken det finns en enighet om att FN:s och IAEA:s resolutioner ska betonas.

Sinikka Bohlin (s) representerade i debatten den arktiska parlamentariker-kommittén. Ett fördjupat internationellt samarbete krävs för en framtida god förvaltning av Arktis med hållbara lösningar och ett förpliktande avtal som reglerar aktiviteterna i Polarhavet. Den norske utrikesministern *Jonas Gahr Støre* var enig och pekade på den unika nordiska gemenskapen som nu har fått en historisk uppmärksamhet. Han ansåg att man kan fördjupa samarbetet på de områden som är möjliga med olika länder inom den nordiska kretsen. Det internationella polaråret 2007–2008 har lyft kunskapsnivån om Arktis betydligt och viktig forskning pågår. Klimatförändringarna som en del av globaliseringen leder till säkerhetspolitiska implikationer, påpekades från den socialdemokratiska gruppen, vilket skapat nya utmaningar med t.ex. trafik i nya korridorer som öppnats av smältande havsis.

Försvarsministrarnas redogörelse

Den svenska samarbetsministern *Cristina Husmark Pehrsson* redogjorde, som ersättare för den svenske försvarsministern, för de nordiska försvarsministrarnas arbete under året. En av de viktigaste frågorna under året var att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser. Nya möjligheter för samarbete diskuteras kontinuerligt. Förberedelserna inför den nordiska stridsgruppens beredskapsperiod i EU under 2008 hade fortsatt under året. Arbete har pågått för att stärka Nordcaps som forum för nordiskt samarbete inom internationella insatser. En ökad samverkan mellan militära och civila aktörer behövs för att vi ska kunna möta dagens konflikter och få så

stor effekt av internationella insatser som möjligt. Möjligheterna för ett gemensamt agerande för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 har diskuterats. Ett annat viktigt område har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorn i tredjeland. Samarbetet mellan de nordiska försvarsmakterna har ökat.

Utrikesminister *Carl Bildt* menade att det är ett framsteg i nordiskt samarbete med en frimodig, intresseväckande och framtidsblickande diskussion även om försvarspolitiskt samarbete. *Lars Ohly* (v) kritiserade de nordiska ländernas internationella militära insatser som han menade sker på bekostnad av civila och förebyggande insatser.

De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Den vid sessionen mycket uppskattade frågetimmen blev i likhet med tidigare år livlig. De nordiska samarbetsministrarna besvarade 16 muntliga frågor.

En stor del av frågorna ställdes av medlemmar av den svenska delegationen. De gällde moms, tull och registreringsavgifter på handkapputrustade bilar som gränshinder, hur nya gränshinder kan förhindras att uppstå, snabbtåg mellan Oslo och Stockholm, ripjakten i de svenska och norska fjällen, införande av nya priser i relation till redan etablerade priser samt socialförsäkring och föräldraförsäkring över gränserna.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets filmpris 2007 tilldelades Peter Schønau Fog, regissör, Bo hr. Hansen, manusförfattare och Thomas Stenderup, producent för filmen *Konsten att gråta i kör*. Motiveringen för priset var följande: ”Sedd genom en ung pojkes ögon skildras det absurda och till och med fasansfulla familjelivet med lågmäld humor. På ett oroande men samtidigt underhållande sätt hanterar filmen det svåra ämnet barnmisshandel med både skarpsyn och mänsklighet. Den avslöjar utan omsvep de repressiva krafter som döljer sig under den glättade ytan i en liten landsortsstad.”

Nordiska rådets litteraturpris 2007 tilldelades svenskan Sara Stridsberg för verket *Drömfakulteten*. Motiveringen var: ”Drömfakulteten är en brinnande roman med många bottnar. Berättelsens nav utgörs av den extremfeministiska ikonen Valerie Solanas och hennes på många sätt tragiska livsöde. Stridsberg blandar dokumentärt material och fri fiktion i en febrigt vibrerande prosa. Drömfakulteten bär underrubriken ”tillägg till sexualteorin”, och romanen är en svidande uppgörelse med de olika förtryckarmekanismer som verkar i samhället. Sitt allvarliga ämne till trots, är Drömfakulteten en roman som bärs fram av en enorm energi och språklig lusta.”

Nordiska rådets musikpris 2007 tilldelades *Eric Ericsons Kammarkör*, Sverige, med motiveringen: ”Eric Ericsons Kammarkör intar en central plats och framstår som rollmodell inom såväl den svenska, den nordiska som den internationella körvärlden genom sitt förnäma konstnärliga uttryck och sin virtuosa hantverksmässiga kvalitet. Med sin högt utvecklade klang har Eric Ericsons Kammarkör närmast blivit synonym med The Nordic Sound. Körens

förmåga att mycket medvetet få fram, leva sig in i och på ett överbevisande sätt levandegöra en repertoar, spännande från renässans till samtid, är enastående. Genom sin banbrytande a cappella-konst har Eric Ericsons Kammarkör inspirerat flera generationer av kompositörer. Från sin centrala plats i svenskt musikliv har kören kontinuerligt utvidgat sin verksamhet så att den i dag innefattar samarbete med åtskilliga av världens ledande orkestrar och ensembler. Slutligen har Eric Ericsons Kammarkör genom en lång rad inspelningar med svenska och nordiska körkompositörer dokumenterat och lämnat ett förnämnt bidrag till det nordiska kulturarvet.”

Temat för Nordiska rådets natur- och miljöpris 2007 var den miljömässigt hållbara staden. *Albertslunds kommun* i Danmark fick priset för ”att uthålligt ha förankrat miljöarbetet bland medborgare och företag”. Kommunen har nästan lyckats halvera utsläppen av koldioxid, bl.a. genom att göra hembesök hos kommuninvånare som är storförbrukare av energi. Man utbildar också invandrarkvinnor till att lära andra att sänka sin energiförbrukning. Olika stadsdelar får ”gröna räkenskaper” och tävlar med varandra om att minska förbrukningen. På så sätt tjänar Albertslund som en förebild för andra kommuner i Norden. Skulle alla nordiska kommuner följa Albertslunds exempel skulle Norden bli en föregångsregion i den internationella klimatkampen.

Prissumman för samliga fyra pris är 350 000 danska kronor.

7 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén

Inledning

Nordiska rådets arbetsprogram Att möta globaliseringen tillsammans har i hög grad påverkat såväl presidiet som utskottens arbete under 2007. De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfällad strategisk insats. En enad front från Norden kräver gemensam handlingskraft.

Åtgärder för att driva på gränshinderssamarbetet och skapa en instans som enskilda individer och företag kan vända sig till när gränshindren gör sig påminda har fortsatt haft hög prioritet.

Utredningen om de självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet har slutbehandlats under året och resulterat i ett ökat inflytande i det nordiska samarbetet för de självstyrande områdena.

Uppföljning av reformen av det nordiska kultursamarbetet liksom av deklARATIONEN om nordisk språkpolitik har varit viktiga arbetsområden. Satsningar har också gjorts på kulturell mångfald, kultur och näring samt kultur och hälsa.

Jämställdhetsfrågor, kampen mot människohandel, mänskliga rättigheter och klimatförändringar som ett allvarligt miljöhot har varit viktiga frågor på den politiska agendan. Inom miljöområdet har särskilt Östersjöns övergödning varit föremål för diskussion och förslag till ett åtgärdsprogram har lagts fram.

Mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation för att Norden ska bli en global vinnarregion har varit ett prioriterat tema för samarbetet liksom välfärds- och trygghetsordningar samt psykiatrivården.

Under året har såväl presidiet som utskotten samarbetat med de nordiska parlamentens nationella utskott, med Baltiska församlingen och med en rad andra organisationer som Europarådet, Benelux och OSSE. Representanter för rådet har deltagit i Baltiska församlingens session, i den parlamentariska Östersjökonferensen och i den parlamentariska Barentskonferensen. Vidare har flera kontakter tagits med federationsrådet, statsduman och parlamentariska församlingen för Oberoende staters samväld och i konferenser rörande den nordliga dimensionen.

En första konferens med representation från de nationella parlamentens fackutskott i Norden och Baltikum, Nordiska rådet och Baltiska församlingen har ägt rum under året under temat Klimat och energi och ett nytt planeras under 2008 med temat Arbetskraftens rörlighet.

Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president, en vice president och högst elva andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet bereder övergripande politiska frågor, den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt ansvarar för att rådets verksamhet samordnas med verksamheten i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Presidiet behandlar också budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitik. Svenska representanter i presidiet har varit Sinikka Bohlin (s), Johan Linander (c) och Kent Olsson (m).

Prioriteringar under året har varit arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden, och diskussioner har förts om inrättandet av en nordisk ombudsmannainstitution. De självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet är en annan fråga som varit föremål för att antal diskussioner i presidiet.

Att möta globaliseringen tillsammans – Nordiska rådets arbete 2007

I likhet med föregående år hade presidiet beslutat att rådet ska fokusera på ett mindre antal ärenden och aktiviteter för att uppnå resultat. Rådet ska därigenom också få en tydligare profil och plattform i den växande mängden av aktörer i regionen. I enlighet med det antagna programmet Att möta globaliseringen tillsammans har presidiet koncentrerat sitt arbete kring ett antal frågor där ett förstärkt nordiskt samarbete bidrar till att vara till nytta för våra nordiska medborgare:

- ett Norden utan gränshinder
- stärkt nordiskt samarbete i det nya Europa
- strategi om Västnorden/Nordområdena/Barents
- ökat samarbete kring Östersjön
- de självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet.

Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Statsministrarna beslöt vid sitt möte i juni 2007 att 60 miljoner danska kronor ska avsättas för globaliseringsarbetet. Konkreta projekt finns redan planerade inom toppforskning, klimatfrågor och innovationsarbete. Utvecklingen av miljöteknik är ett område som nämns.

Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut men anser det också viktigt att tänka i ett längre perspektiv budgetmässigt. Under den närmaste tiden kommer riktlinjer att utarbetas för vad Nordiska rådet anser är centrala globaliseringsinitiativ. Behovet av koordinerade insatser i internationella forum som EU, FN och WTO understryks från parlamentarikerna i Nordiska rådet så att det inte skapas grupper som känner sig som förlorare.

Nordiska rådet förutsätter också att det kommer att vara en kontinuerlig dialog mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet om projekten och finansieringen av insatserna.

Tydliga och politiska prioriteringar i budgeten

Nordiska ministerrådets budget för 2008 uppgår till ca 875 miljoner danska kronor. Nordiska ministerrådet beslutar om budgetramen och Nordiska rådet om samarbetets innehåll.

Presidiet utser varje år en särskild arbetsgrupp, med representanter för var och en av rådets fyra partigrupper, med uppgift att behandla ministerrådsförslaget angående kommande års budget.

Nordiska rådet tillstyrkte ministerrådets budgetförslag (*rekommendation nr 17/2007*) efter viss justering och anförde i sitt betänkande vikten av att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas ur budgeten. Det ska framgå hur de medel som disponeras används. Nordiska rådet önskar också en stramare projektstyrning med tydliga målformuleringar.

För en bredare förankring uttryckte rådet önskemål om att de olika fackministerråden kopplas in i budgetprocessen och att relevant fackministerråd diskuterar budgeten med motsvarande utskott i Nordiska rådet.

De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet

Mot bakgrund av en kartläggning, De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet, fick en arbetsgrupp i april 2007 i uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Arbetsgruppen avslutade sitt arbete i september 2007 och lämnade förslag, inom ramen för Helsingforsavtalet, på nedanstående områden som senare antogs av samarbetsministrarna, det s.k. Ålandsdokumentet:

- möjlighet för de självstyrande områdena att ansluta sig till ministerrådsbeslut
- möjlighet för de självstyrande områdena att inneha ordförandeskap
- möjlighet att ställa skriftliga frågor och rekommendationer till de självstyrande områdena
- möjlighet för de självstyrande områdena till fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser.

Förslaget debatterades vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo. En majoritet av rådet ställde sig bakom samarbetsministrarnas förslag medan den vänster-socialistiska gruppen i Nordiska rådet liksom Nordiska rådets danska delegation hade önskat ett mer långtgående förslag. Arbetet pågår nu med att undersöka i vilka institutioner och styrelser de självstyrande områdena kan få egen representation.

Klimatförändringarna har högsta prioritet

Klimatfrågan kommer att ha högsta prioritet flera år framåt. I synnerhet den globala uppvärmningens effekter i Arktis kräver snabba och kraftiga åtgärder. De nordiska länderna måste satsa på mera klimatforskning i de arktiska områdena.

Danmark ska vara värd för FN:s globala klimatmöte som äger rum den 30 november–11 december 2009. Placeringen av detta globala möte till Köpenhamn ger Norden en stor möjlighet att aktivt bidra med att synliggöra de nordiska värderingarna på klimatområdet.

Vid Nordiska rådets session antogs en rekommendation (*rekommendation nr 10/2007*) angående en nordisk insats till FN:s klimatkonferens i Köpenhamn. Rekommendationen innehåller att antal förslag till åtgärder bl.a. rörande den folkliga förankringen och behovet av att vidareutveckla forsknings-samarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer. Behovet att igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO₂-utsläppen understryks.

Även i samband med budgetbehandlingen berördes klimattoppmötet. Det globala mötet kommer att kräva medel för att nordiska projekt och insatser ska kunna realiseras.

Samhällssäkerhet och den civila säkerhetssituationen i Nordatlanten

En bred och stark samhällssäkerhet är av livsviktig betydelse för medborgarnas välfärd. Samhällssäkerhet handlar bara till liten del om traditionell militär säkerhet och säkerhetspolitik. Det handlar om hot och påfrestningar som spänner över allt från kustinvasion av influensabärande fåglar till naturkatastrofer i utlandet. Ett starkt nordiskt samarbete borde kunna leverera mer värde i hanteringen av den nya säkerhetssituationen, både konceptuellt (hotbildsanalys, planering), operativt (samordning av åtgärder för att hantera hoten) och legalt (utarbete nya legala grunder).

I rekommendation nr 5/2006 om rapport och konferens om samhällssäkerhet rekommenderas Nordiska ministerrådet att utarbete en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare rekommenderas att det under 2007 arrangeras en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Vid sessionen i Oslo 2007 beslöt Nordiska rådet att avvakta nästa års meddelande från ministerrådet över rekommendationen.

Nordiska rådet har därefter även diskuterat frågan om säkerhetssituationen i Nordatlanten. Detta efter ett initiativ från Islands delegation och efter att Västnordiska rådet översänt en rekommendation i frågan.

Vid ett möte i december beslöt presidiet att be ministerrådet om en redogörelse om den civila säkerhetssituationen i Nordatlanten vid sessionen 2008, att civil säkerhet i Nordatlanten och Arktis ska ingå som en del i den konferens som ministerrådet förväntas arrangera under 2008 och att en analys av civil

säkerhet i Nordatlanten och Arktis ska ingå i ministerrådets rapport om samhällssäkerhet vid sessionen 2008.

Nordisk samordnare för gränshinder

I april 2007 antog Nordiska rådet en rekommendation (*rekommendation nr 3/2007*) till ministerrådet att verka för att det instiftas en nordisk samordnare för gränshinder. Att undanröja alla gränshinder är kanske inte möjligt men det borde kunna bli bättre. På 1950-talet arbetade alla de nordiska länderna för den fria rörligheten i Norden, och denna rättighet måste försvaras även i dag. Den fria rörligheten av arbetskraft och kapital skapar den nödvändiga flexibiliteten för de nordiska länderna, som i ett globalt och europeiskt perspektiv är små öppna ekonomier med en sårbarhet för ekonomiska konjunkturner.

I december 2007 beslöt ministerrådet att utse den tidigare samarbetsministern och diplomaten Ole Norrback till att leda arbetet i Nordiskt gränshinderforum. Under tre år ska Norrback leda Nordiskt gränshinderforum och försöka avlägsna så många hinder som möjligt.

Forumet kommer att ha en stark ställning och varje år göra en omfattande rapportering om gränshinder, föreslå förändringar och lösningar direkt till de nordiska statsministrarna. En början är att be de nordiska regeringarna att samordna lagstiftningen när det gäller nya lagar och förbättra informationen till medborgarna.

Det man först ska sätta fokus på är skattefrågor och välfärdsbarriärer. Under kommande tre år ska man även titta på pensioner, examensgiltighet, kostnaderna för telefonsamtal, reglerna för pensionsgrundande inkomst m.m.

Möte mellan presidiet och de nordiska stats- och utrikesministrarna

I samband med Nordiska rådets session hölls det årliga mötet mellan statsministrarna och presidiet. Frågor som diskuterades vid mötet var nordiska utmaningar i förhållande till klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte 2009 i Köpenhamn, det fortsatta globaliseringsarbetet, gränshinder i Norden och slutligen nedläggningen av Nordiska utvecklingsfonden (NDF) och den vidare förvaltningen av NDF:s kapital.

Traditionsenligt träffade presidiet också de nordiska utrikesministrarna under sessionen. Vid mötet diskuterades Östersjösamarbetet och utvecklingen i CBSS, Nordområdespolitiken och Rysslandssamarbetet inklusive den nordliga dimensionen, Barentssamarbetet och förhållandet till Vitryssland.

Möte mellan presidiet och de nordiska talmännen

Vid sessionen ägde ett möte rum mellan rådets president, de nordiska talmännen och de nationella delegationernas ordförande. Teman för mötet var budgetramen för Nordiska rådet 2009, Nordiska rådets arbetsprogram 2008 och temaseminarier mellan fackutskotten i Norden och Baltikum samt utvecklingen av det nordiska samarbetet.

Överenskommelse har träffats om att arrangera gemensamma utskottskonferenser med teman som är av stor vikt för de nordiska eller nordisk/baltiska ländernas parlamentsutskott. En första konferens om Energi och miljö med medverkan av respektive länders och organisationers miljöutskott hade ägt rum under hösten 2007.

Information om budget och arbetsprogram är ett viktigt led i förankringsprocessen, och presidiet och talmännen är överens om att ett årligt informationsmöte äger rum i samband med sessionen.

Internationellt arbete och samarbete med andra organisationer

Nordiska rådets kontakter och samarbete med andra interparlamentariska organisationer är, framför allt i Europa, väl utbyggt. Medlemmar av presidiet har deltagit i Europarådets parlamentariska församlings, Baltiska församlingens, Benelux interparlamentariska församlings och OSSE:s sessioner och hållit möten med deras presidier. På motsvarande sätt medverkar representanter för dessa organisationer regelbundet i Nordiska rådets sessioner och temamöten.

Nordiska rådet är också en aktiv deltagare i Östersjösamarbetet och det arktiska samarbetet. I Östersjösamarbetet representeras de nordiska länderna av två parlamentariker från Nordiska rådet. I den arktiska parlamentariskommittén har Nordiska rådet en observatörsplats. Regelbundna möten äger också rum med Västnordiska rådet.

Nordiska rådet deltog i en av Europaparlamentet arrangerad parlamentarisk konferens om den nordliga dimensionen i månadsskiftet februari/mars 2007. Konferensen var en uppföljning av de tre tidigare rundabordsamtal om den nordliga dimensionen som Nordiska rådet och den parlamentariska Östersjökonferensens utvidgade kommitté genomfört 2004–2006. Konferensen riktade sig till parlamentariska organisationer och regionala organ för regeringssamarbetet i norr samt till Europaparlamentet och kommissionen. Tema för konferensen var det nya politiska ramverket för den nordliga dimensionen vars partner är EU, Ryssland, Norge och Island. Ett gemensamt uttalande gjordes vid konferensen (*bilaga 3*) innebärande att även om man inte önskar skapa ett nytt organ ska ett forum för den nordliga dimensionen hållas vartannat år. Nästa forum arrangeras år 2009 med Europaparlamentet som värd.

Nordiska rådets presidium har utsett en särskild rapportör för den nordliga dimensionen inklusive kontakterna med nordvästra Rysslands parlamentariska församling (PANWR). I rapportörens uppgifter ingår att verka för kunskaps- och kompetensuppbyggnad inom rådet rörande den nordliga dimensionen samt att utveckla samarbetet med nordvästra Ryssland.

Med PANWR har Nordiska rådet haft regelbundna kontakter sedan 2004. Under 2007 framförde organisationen ett förslag till stipendieprogram för Nordiska rådets parlamentariker att under en vecka besöka ryska regionala lagstiftande församlingar för att bekanta sig med deras villkor och frågeställningar. Stipendieprogrammet kommer att genomföras under hösten 2008 och innefatta besök i Murmansk, Arkhangelsk, Komi och Sankt Petersburg.

Vid sessionen i Oslo 2007 undertecknades en överenskommelse mellan nordvästra Rysslands parlamentariska församling och Nordiska rådet av de två organisationernas presidenter. Avtalet om fortsatt utveckling av samarbetet mellan de två regionerna berörde samarbete inom en rad områden som t.ex. miljö, matproduktion, telekommunikation, innovation, forskning, turism, hälsa och välfärd.

Rådet ska också utveckla sitt parlamentariska samarbete med Ryssland såväl med statsduman som med federationsrådet samt med parlamentariska församlingen för Oberoende staters samvälde (CIS IPA). Rådet strävar också efter att vidareutveckla samarbetet med Ryssland inom ramen för det parlamentariska Östersjösamarbetet.

I samband med Nordiska rådets session mötte presidiet representanter för det ryska federationsrådet och statsduman. Det överordnade temat för mötet var möjliga samarbetsfrågor och samarbetsformer.

Nordiska rådet deltog i den 3:e parlamentariska Barentskonferensen i Rovaniemi, Finland, i juni 2007. Tema för konferensen var miljö, hälsa och klimat. Andra frågor som berördes var infrastruktur med särskild tonvikt på förbindelser på tvärs i öst och väst. Konferensen resulterade i en gemensam resolution (*bilaga 4*).

I december 2007 möttes presidierna för Baltiska församlingen och Nordiska rådet till ett möte för att värdera samarbetets former och resultat under 2007 och för att diskutera och anta nya gemensamma riktlinjer för samarbetet 2008. Frågor av politiskt intresse som togs upp till diskussion var cyberkriminalitet och IT-säkerhet, Creative Industries samt energisäkerhet. Vidare diskuterades uppföljningen av den nordliga dimensionen, samarbetet i Östersjöregionen och vidareutvecklingen av kontakterna med Vitryssland.

I oktober 2007 arrangerade Nordiska rådet tillsammans med Baltiska församlingen ett seminarium, *The role of politicians in changing societies*, för politiker från Vitryssland. Seminariet ägde rum i Vilnius och såväl parlamentet som oppositionspartierna deltog i seminariet. Syftet var att få till stånd en dialog mellan det officiellt valda parlamentet i Vitryssland och oppositionen. Ett uppföljningsseminarium planeras äga rum i mars 2008 i Vilnius.

Många organisationer är verksamma i Nordens närområden. För Nordiska rådet är det angeläget att verka för en koordinering av ambitioner och åtgärder så att den samlade effekten av arbetet blir så effektiv som möjligt.

Att möta förändringar – diskussion om det nordiska samarbetets framtid

Vid presidiets sista möte för året diskuterades det nordiska samarbetet och Nordiska rådet utifrån ett antal frågor som hade ställts av rådets nya direktör Jan-Erik Enestam.

Under diskussionen framkom inga förslag på stora organisationsförändringar. Rådet bör bättre utnyttja de instrument som Helsingforsavtalet ger. Konsensusprincipen bör bibehållas med tanke på att det nordiska samarbetet inte är överstatligt. Dock ansåg presidiet att man kan överväga om ”opting

out” vore en möjlighet när ett land motsätter sig ett förslag. Presidiet ansåg också att Nordiska rådet kan vara mer krävande och mer policydrivande i förhållande till Nordiska ministerrådet. Rådets verksamhet ska vara i Norden och Nordens närområde, och rådet ska vara en central regional aktör. Avslutningsvis konkluderades att rådet bör fokusera och följa upp.

Nordiska rådets program för 2008, Att möta förändringar, följer till stor del de prioriteringar som gjordes i programmet för 2007 och visar på rådets vilja att prioritera långsiktigt och följa upp. Samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Tillsammans med de nordiska regeringarna vill Nordiska rådet arbeta med frågor som skapar mervärde för de enskilda länderna och deras medborgare.

Kultur- och utbildningsutskottet

Inom kultur- och utbildningsutskottets område behandlas frågor om allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier, språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt Föreningen Norden och frivilligsektorn. Dessutom behandlas utbildning, undervisning och forskning.

Medlemmar i utskottet har varit Christer Adelsbo (s), Gunilla Tjernberg (fp) och Mats Johansson (m) samt Lars Wegendal (s) som var utskottets ordförande.

Strukturreform om kultursamarbete

Utskottets har i en fortsatt nära dialog med ministerrådet under 2007 följt arbetet med en strukturreform av det nordiska kultursamarbetet. Den nya strukturen trädde i kraft den 1 januari 2007 med rullande handlingsplaner, vilket innebär stora förändringar. Flera nordiska institutioner har lagts ned, vilket frigjort medel för tidsbundna, tematiserade, program. Ett brett program för mobilitets- och residensverksamhet har utvecklats liksom även ett program för dataspel för barn och unga som lades ned under 2007, samt ett för stöd till konstsamarbete i Norden. Ett kontakt- och administrationscentrum (Kulturkontakt Nord) för programmen upprättas på Sveaborg i Finland. Medel har därmed kunnat omfördelades bl.a. till de fem nordiska husen i Grönland, Färöarna, Island, Åland och Finland som får tillskott för en utökad verksamhet. Hanteringen av Nordiska rådets musikpris har förlagts till Nordens Hus på Färöarna. Ungdomsportalen Valhalla har överförts till Nordens institut i Finland. Kulturforum med temat litteratursamarbete har hållits med gott resultat.

Utskottets arbetsgrupp har fortsatt sitt arbete under 2007 och följt hur strukturreformen utvecklats i direkt dialog med Nordiska ministerrådet. Svensk medlem i gruppen var Lars Wegendal. I likhet med tidigare år har kulturutskottet haft ett dialogmöte med de nordiska kulturministrarna i samband med sessionen. Vid mötet diskuterades bl.a. det fortsatta kulturarbetet

inom den nya strukturen. Vid ett extra utskottsmöte på Sveaborg i Finland i augusti 2007 fick utskottet direkt information från Kulturkontakt Nord om situationen och arbetet vid centret, vilket utskottet fann till största delen vara en positiv utveckling. Under 2008 kommer utskottet att följa upp detta arbete med att möta och få information direkt från brukare av projekt och program.

Kultur i skolan

Som ett resultat av diskussioner i utskottets arbetsgrupp om kultur lade en finsk rådsmedlem fram ett förslag, En kulturell skolväska, i linje med EU-projektet Comenius, om ett samarbete mellan gymnasieskolor i olika nordiska länder med elevutväxling som syftar till att genomföra projekt med drama och musik. Utskottet ansåg detta vara ett intressant förslag som kan fortsatt diskuteras i den i september tillsatta arbetsgruppen Kultur i skolan.

Forskning och utbildning

Utskottet har under året följt Nordiska ministerrådets nya strategi för forskning och utbildning för 2008–2010. Strategin innefattar målet att Norden ska vara en föregångsregion för forskning och utveckling med tonvikt på utveckling av mänskliga resurser. Särskild vikt ska läggas vid Nordens närområden, och satsningen på utbildning och forskning ska främja ländernas konkurrensförmåga i en globaliserad värld. Syftet med strategin är att den ska vara grunden för olika verksamheter, ange riktlinjer och vara framåtblickande. Utskottet är enigt med ministerrådet om strategin och menar att Norden ska utgöra ett sammanhängande och dynamiskt utbildnings- och forskningsområde. Men utskottet pekar också på vikten av att säkra en hög nivå på utbildningarna och uppmanar till att hålla fokus på internationella komparativa undersökningar och diskutera utbildningskvalitet. Utskottet har också framhållit vikten av den nordiska språkförståelsen, att arktisk forskning kan användas som pilotområde. Utskottet efterfrågar en gemensam nordisk forskning om samspelet mellan kultur och näringsliv och att strukturella hinder för ökat nordiskt forskningssamarbete avskaffas (*rekommendation 11/2007*).

Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning hade tillsatt en expertgrupp med uppgift att föreslå en strategi för eScience. Arbetsgruppen avslutade arbetet i juli 2007. Strategin kallas Nordic eScience-Research, Education and Sustainable Infrastructure Services. Förslaget ingår som en del av ministerrådets förslag om ny strategi för forskning och utbildning. I den treåriga strategin för utbildnings- och forskningsområdet finns ett avsnitt om informationsteknologi för vilket tre mål har satts upp, ett av målen är att främja eScience som flaggskepp för Norden. Arbetsgruppen menar att det inom fem år finns ett program som ett färdigt system med expertis i tvärvetenskapliga forskningsgrupper, vilket skulle betyda att Norden inom tio år kan bli en världsledande aktör med världsledande forskning. Norden skulle därmed få en ökad attraktionskraft i den globala forskningsvärlden inom eScience, menar gruppen. Kultur- och utbildningsutskottet kommer att följa planerna med intresse och avvaktar det vidare arbetet.

Programverksamheten för Nordplus samlas i ett Nordplus Ramprogram för 2008–2011 som även öppnas för deltagare från de baltiska länderna. Sektorsprogrammen Nordplus Junior, Nordplus Vuxen och Nordplus Högre utbildning förs samman från 2008 i ramprogrammet. Nordplus Språk har fått mer öronmärkta medel för samarbete och mobilitetsaktiviteter på grundskolenivå.

Mittengruppen i rådet väckte ett medlemsförslag om att resa frågan med de nordiska forskningsministrarna om att avlägsna strukturella hinder för ökat nordiskt forskningssamarbete för större harmonisering samt att öppna de nationella forskningsprogrammen för forskare från andra nordiska länder. Utskottet stödde förslaget och anser det viktigt att problemen löses på ett smidigt sätt. Nordiska rådet rekommenderade ministerrådet att etablera en dialog med de nationella forskningsråden om strukturella ändringar för ett ökat nordiskt forskningssamarbete (*rekommendation 12/2007*).

Små hantverksyrken

Utskottet hade lagt fram ett utskottsförslag, som initierats av Lars Wegendal, om nordiskt samarbete om små hantverksfack/kulturfack. Bakgrunden till förslaget var att många små hantverksyrken är hotade på grund av alltför få yrkesutövare, vilket även innebär svårigheter att upprätthålla de nödvändiga utbildningarna i de enskilda nordiska länderna. De små hantverksyrkena utgör även en del av det immateriella kulturarvet och ambitionen bör vara att utveckla ett nordiskt utbildningssamarbete för dessa yrken, eventuellt i samarbete med de baltiska länderna. Rådet beslöt vid sessionen i Oslo att rekommendera Nordiska ministerrådet att göra en utredning om de små hantverksyrkenas situation i Norden och möjligheten att etablera ett nordiskt utbildningssamarbete på detta område (*rekommendation 13/2007*).

De nordiska husen i Nuuk och Reykjavik

Som ett led i arbetet med frågan om verksamheten i de nordiska husen besökte utskottet i samband med sommarmötet Nordens institut i Nuuk och Nordens hus i Reykjavik. De båda nordiska husen är väl fungerande och har båda en stor och livlig verksamhet. I Nuuk fick utskottet en utförlig och intressant information om Grönlands skolväsende och forskningssituation. Forskningen på Grönland är växande och möter ett stadigt ökande internationellt intresse mot bakgrund av klimatförändringen. Utskottet fick också kunskap om de speciella problem som finns på Grönland på skolområdet på grund av bristande kunskaper hos eleverna i undervisningsspråket danska.

Nationell förankring

För att uppnå en bättre förankring i parlamenten inbjuds de motsvarande nationella utskotten regelbundet till kultur- och utbildningsutskottens möten, i det land mötet hålls i, för en ömsesidig information. Utskottet informeras även med aktuella rapporter om arbetet i de nationella kultur- respektive utbildningsutskotten.

Övrigt

Övriga frågor som diskuterats i utskottet är deklARATIONEN om nordisk språkpolitik, grannlands-tv efter digitaliseringen, Nordplus-programmen och frivilligsektorn. Därutöver har nordiska folkhögskolor och vuxnas lärande diskuterats. Stadgeändringar i Nordiska rådets filmpris stöddes av utskottet. Utskottet har också deltagit i diskussionerna om globaliseringsinitiativen. Nordiska kulturfonden har orienterat utskottet om arbetet i fonden. Utskottet har under året också haft möten med Baltiska församlingens kultur- och utbildningsutskott.

Samarbetet 2008

År 2008 kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt Kultur och hälsa och Kultur och näring. Nordiska ministerrådets kulturreform kommer fortsatt att bevakas, och nya initiativ kommer att tas av utskottet inom denna sektor. Uppföljning kommer att ske av Unescos deklARATION om värn och främjande av mångfald av kulturuttryck och av EU-kommissionens meddelande om strategi för kulturområdet. En arbetsgrupp inom utskottet kommer att arbeta med Kultur i skolan.

Utskottet kommer också under året att arbeta med frågorna om grannlands-tv och frågan om upphovsrättigheter, uppföljning av globaliseringsinitiativet och strategin för forskning och utbildningsområdet. Språk och språkpolitik är centralt och följs och diskuteras ständigt av utskottet. Utbildning och forskning liksom innovation är likaså intressant ur ett globaliseringsperspektiv och kommer att ha en plats i utskottets arbete även under 2008.

Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet behandlar frågor som rör välfärds- och trygghetssystem, social- och hälsovård, handikapp, alkohol och narkotika. Utskottet hanterar även ärenden rörande familjepolitik, barn och ungas situation samt bostadspolitik. Svenska medlemmar har under året varit Göte Wahlström (s), vice ordförande, Marianne Kierkemann (m) och Jessica Polfjärd (m).

Samarbetet under 2007

Utskottet har under året koncentrerat sitt arbete kring psykiatri i Norden, hälsa och livskvalitet, bioteknologi, gränshinder på social- och hälsoområdet samt sjukvårdsfrågor. Utskottet besökte under sommaren Barentsregionen i syfte att informera sig om spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i denna region. Den nordiska välfärdsmodellen kopplat till rapporten Norden som global vinnarregion är också ett område som utskottet arbetat vidare med under året.

Psykiatrivården i Norden

Välfrädsutskottet har sedan 2005 arbetat med att kartlägga den psykiska ohälsan i de nordiska länderna. Utskottet har bl.a. gjort ett antal studiebesök på olika institutioner och träffat experter på psykiatrirådet för att få en så bred bild som möjligt om dessa komplexa frågor. Detta arbete utmynnade 2007 i en rekommendation om hur ett samarbete mellan de nordiska länderna inom psykiatrin skulle kunna utformas (*framställning nr 5/2007*). Utskottet vill att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatrirådet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Bland annat ska strategin innehålla ökade insatser inom både skolan och vården. Ett ökat forskningssamarbete samt kompetensutveckling och utbildning inom psykiatrivården är också viktiga delar i det gemensamma nordiska arbetet. Under 2008 ska en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare genomföras.

Strategin föreslås även innehålla en nordisk nollvision, vilken innebär att ingen med psykisk ohälsa som varit i kontakt med psykiatrivården ska kunna skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården. Strategin ska enligt rekommendationen presenteras senast den 31 december 2008.

Social- och hälsofrågor

I syfte att följa upp ett medlemsförslag om bekämpning av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barentsområdet (*rekommendation nr 16/2006*) beslutade välfrädsutskottet att sommarmötet 2007 skulle förläggas till Kirkenes/Murmansk. I Kirkenes besöktes Barentsinstitutet och Barentssekretariatet för en orientering om situationen på hälso- och socialområdet i regionen.

I Murmansk träffade utskottet inledningsvis representanter för den regionala duman. Resan gick sedan vidare till ett center för förebyggande och bekämpande av tuberkulos samt till ett större fängelse där utskottet fick en orientering om problemen med aids och smittsamma sjukdomar och vilka behandlingsformer som kunde erbjudas. Det framkom att situationen i regionen har förbättrats de senaste tio åren, men vad som krävs är bl.a. resurser till en uppbyggnad av långsiktig kompetens på social- och hälsoområdet.

Nordiska ministerrådet meddelade i juni 2007 att samarbetsområdet för social- och hälsopolitik från år 2007 och tre år framåt ska fördela insatserna på tre huvudområden: främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande, rusmedel, med fokus på narkotika, samt grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl. Med hänvisning till Nordiska rådets rekommendation avser ministerrådet att fokusera på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av hiv/aids och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

Välfrädsutskottet behandlade under året ett medlemsförslag om ett nordiskt initiativ för ett internationellt avtal om rekrytering av hälso- och sjukvårdspersonal (*rekommendation nr 14/2007*). Bakgrunden till förslaget är att

rika länder i hög grad rekryterar sjukvårdspersonal från fattiga, sårbara länder som därmed riskerar att dräneras på kompetent arbetskraft. Andelen äldre i de nordiska länderna ökar snabbt och det ställer allt större krav på sjuk- och hälsosektorn i våra samhällen. Utskottet menar att detta är en etisk fråga som handlar om att ta hänsyn när det gäller framtida rekrytering av arbetskraft.

Jessica Polffjärd gjorde i debatten om förslaget ett särskilt yttrande.

I september 2007 bjöd välfärdsutskottet in en representant för Nordiska ministerrådets arbetsgrupp som har till uppgift att övervaka och följa upp överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för vissa grupper inom sjukvårds- och veterinärväsendet, för att informera om de problemställningar som finns när det gäller rekrytering av personal inom denna sektor. Det pekades bl.a. på svårigheterna att locka unga människor till sjukvården som är ett både tungt och lågavlönat arbete.

Utskottet informerades också om att det i de nordiska länderna råder brist på läkare, trots att fler än någonsin utbildas. Detta kan förklaras med att fler vårdområden tillkommer successivt och att mycket av arbetet inom sjukvården inte är patientrelaterat. Avslutningsvis förordades en restriktiv rekrytering från utvecklingsländer för att undvika att man utarmar resurserna i ursprungslandet, s.k. brain drain.

Nordiska ministerrådet presenterade 2007 en handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet. Den innefattar en långsiktig strategi när det gäller implementering och genomförande av de föreslagna åtgärderna. Den är också tydligt prioriterad i budgeten för 2008 och kommer att finnas högt på dagordningen i många år framöver. Välfärdsutskottet konstaterade att handlingsplanen är ett viktigt och välkommet verktyg i det fortsatta arbetet för en bättre folkhälsa i de nordiska länderna och beslöt därför att rekommendation nr 15/2006 kunde avskrivas.

Gränshinder

Avskaffande av gränshinder mellan de nordiska länderna är en högt prioriterad fråga i Nordiska rådet. Välfärdsutskottet bjöd därför in Nordiska ministerrådets pådrivare av borttagande av gränshinder inom hälso- och socialområdet för att informera utskottet om sitt uppdrag. Det konstaterades att det är lätt att identifiera problem mellan gränserna, men svårare att avlägsna dem. Inte minst inom pensions- och försäkringsområdet återstår många problem att lösa. Det pekades även på svårigheterna med att få medicinska bedömningar att gälla i respektive nordiskt land. Avslutningsvis underströks att arbetet inte endast innebär att ta bort befintliga gränshinder, utan att förhindra att nya uppstår.

Välfärdsutskottet diskuterade också 2007 ett utskottsförslag om fokusering på åtgärder för avskaffande och reducering av gränshinder. I förslaget sägs att de nordiska regeringarna ska utarbeta två tre konkreta åtgärder inom gränshindersarbetet att arbeta med. Förslaget återremitterades dock till välfärdsutskottet av presidiet, med hänvisning till att gränshinderssamarbetet var inne i ett avgörande skede i och med att en nordisk samordnare för gränshindersfrå-

gor inom kort skulle inrättas. En rekommendation från rådet med hänvisning till utskottsförslaget var därför inte aktuell. Efter omröstning i välfärdsutskottet beslöts att utskottsförslaget ändå skulle tas upp under sessionen, dock med reservation från delar av utskottet. Rådet beslöt efter votering att inte företa sig något med anledning av förslaget.

Genteknik och fosterdiagnostik

Genteknik är ett komplext och viktigt område som berör alla människor. Forskningen och tekniken ligger ofta långt före de etiska reflexionerna, vilket ställer stora krav på lagstiftningarna i de nordiska länderna. Välfärdsutskottet diskuterade med anledning av en skrivelse från NHS (Nordiska handikappförbundet) dessa frågor vid ett flertal tillfällen under 2007. NHS uttryckte i skrivelsen bl.a. farhågor för de följder som både genteknik och fosterdiagnostik kan leda till, t.ex. svåra etiska överväganden, en förändrad människosyn och alltför höga förväntningar på denna teknik.

Med hänvisning till denna skrivelse inviterade utskottet i januari en representant från Nordiska kommittén för bioetik i syfte att få information och kunskap om detta område. Det framkom bl.a. att de farhågor som rör konsekvenserna av de nya teknikerna handlar om såväl värderingar som faktum och att man i möjligaste mån bör försöka ta reda på faktum genom empiriska undersökningar för att därigenom kunna undvika spekulationer. Det underströks också att en förutsättning för att kunna diskutera dessa frågor rationellt, är att man närmare försöker precisera vad som ska förstås med människovärde och även det vidare begreppet människosyn.

I samband med Nordiska rådets session i Oslo anordnade välfärdsutskottet ett seminarium på temat Lika möjligheter för alla, där bl.a. bioteknik diskuterades. Bland gästtalarna fanns Norges hälso- och omsorgsminister *Sylvia Brustad*. Hon betonade att bioteknik ställer stora krav på lagstiftningen, men att den samtidigt möjliggör ett bättre liv för många människor med olika typer av funktionshinder. När det gäller fosterdiagnostik sade Brustad att det är ett område där information, kontroll och styrning är av största vikt, eftersom det i dessa frågor ofta handlar om svåra, etiska frågeställningar för den enskilde individen. Staten har när det gäller dessa frågor ett stort ansvar, konstaterade ministern.

Norden som global vinnarregion

I slutet av mars 2007 arrangerades ett seminarium om Norden som global vinnarregion på initiativ av den globaliseringsgrupp som Nordiska rådet etablerade efter sessionen 2006. Välfärdsutskottets representant i gruppen kunde konstatera att många av frågeställningarna omkring globalisering berör välfärdsområdet. I maj 2007 delgavs utskottet ett utkast till ministerrådets rapport *Möjligheternas Norden – Svar på globaliseringens utmaningar*, och man konstaterade att det saknades viktiga frågor på social- och välfärdsområdet. Med anledning av detta påtalade välfärdsutskottet i ett brev att ett antal kon-

kreta förslag på frågor inom hälso- och socialområdet hade delgetts globaliseringsgruppen och att man önskade få dessa inkluderade i det vidare arbetet.

Samarbetet 2008

Välfärdsutskottet kommer 2008 att rikta in sitt arbete på barn och unga som växer upp i hem med stora sociala problem; kopplat till det ska även ungdomars alkoholmissbruk i de nordiska länderna kartläggas. Utskottet ska även fortsättningsvis arbeta med gränshindersproblematik inom hälso- och socialområdet, den nordiska välfärdsmodellen, globaliseringsfrågor samt följa upp utvecklingen i Barentsområdet. Det svenska ordförandeskapsprogrammet för 2008 Kraftsamling ska också följas upp under året.

Medborgar- och konsumentutskottet

Utskottets ämnesområde är mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, demokrati, kriminalitet (inklusive internationell brottslighet och terrorism), konsumentfrågor, livsmedel, lagstiftning, urbefolkningsfrågor, invandring och integration samt samarbete mot rasism.

Svenska medlemmar i utskottet under året har varit Marianne Öberg (Stenberg) (s), Hans Wallmark (m) och Elina Linna (v).

Arbetet under 2007 har främst fokuserat på ämnesområdena jämställdhet, kamp mot människohandel, våld mot kvinnor och barn i nära relationer samt nordisk märkning för globalt ansvar, neutral undersökning av Scandinavian Star-olyckan men även på korruption och konsumentfrågor.

Människohandel samt våld mot kvinnor och barn i nära relationer

Utskottet höll i januari ett seminarium om situationen för hemsända offer för människohandel med deltagare från Caritas i Litauen och från Nordiska ministerrådets informationskontor i Sankt Petersburg som ett led i utskottets arbete med frågor om människohandel.

Mot bakgrund av Europarådets kampanj under året arrangerade utskottet i januari seminariet Stop Domestic Violence, vilket ledde till ett utskottsförslag, Våld mot kvinnor och barn i nära relationer. I förslaget rekommenderar Nordiska rådet Nordiska ministerrådet att förhålla sig till Europarådets kampanj Stop domestic violence against women (2006–2008) med att hålla en gemensam nordisk konferens om detta tema. Konferensen ska ta utgångspunkt i presentation och erfarenhetsutbyte av nationell verksamhet angående juridiska och politiska medel, stöd till och skydd av offren, datainsamling och attitydskapande verksamheter som inkluderar aktivt deltagande av män. Nordiska ministerrådet ska mot bakgrund av experternas erfarenhetsutbyte och identifiering av de viktigaste samarbetsområdena om bekämpande av våld i nära relationer utarbeta ett gemensamt nordiskt program med fokus på konkreta initiativ på fältet. En framställan lämnades av rådet till Nordiska ministerrådet (*framställan 6/2007*).

Hedersrelaterat våld

Vid utskottets möte i april hölls ett seminarium i Köpenhamn om hedersrelaterat våld tillsammans med rådets välfärdsutskott. Panelen bestod av representanter för Socialforskningsinstitutet i Danmark som lämnat en ny rapport, Senter for kvinno- og kjønnsforskning, LOKK, parlaplyorganisation for krisecentre for kvinder, Danmark samt Sharaf Hjältar, Sverige. Syftet med seminariet var att få en erfarenhetsutväxling mellan de nordiska länderna om egna nationella insatser på området och om dessa insatsers resultat samt diskutera om det finns ett mervärde i nordiskt samarbete eller nordiska program på området. På grund av flygstrejck deltog enbart ett fåtal utskottsmedlemmar i seminariet. Som uppföljning av seminariet var ett eventuellt utskottsförslag planerat. Någon uppföljning har dock inte skett.

Illegal invandring

Ett internt seminarium hölls i utskottet i september om illegal invandring med deltagare från Baltiska församlingen, Rikskriminalpolisen i Sverige och International Organization for Migration i utskottets utfrågning. Tanken bakom seminariet var att utröna hur stort problemet var med illegal invandring till Norden – främst Sverige – med de baltiska länderna som genomgångsländer. Invandringsfrågan kommer som ett resultat av seminariet att behandlas i utskottet under 2008.

Bekämpande av människohandel

Utskottet behandlade meddelanden om tidigare rekommendationer om bekämpande av människohandel (*rekommendationer 25/2005 och 26/2005*) och kvinnohus för offer för människohandel (*rekommendation 19/2006*). Utskottet menade att även om rekommendationerna avskrivs finns fortfarande problemet med människohandel och trafficking kvar. Därför beslöt utskottet att föra vidare innehållet i de tre meddelandena i ett nytt utskottsförslag för att hålla frågan levande i förhållande till Nordiska ministerrådet.

I det nya utskottsförslaget rekommenderas Nordiska ministerrådet

1. att orientera utskottet om ministerrådets pågående undersökning av samarbetsmöjligheterna med andra internationella aktörer för att kartlägga sammanhangen mellan förlängt uppehållstillstånd för offren för människohandel och uppklarande av koppleriverksamhet (jfr *rekommendation 25/2005*).
2. att utrikesministrarna, på Nordiska rådets årliga sessioner, redogör (skriftligt eller muntligt) för initiativ och projekt som riktar sig mot bekämpning av människohandel i de nordiska och baltiska länderna; de årliga redogörelserna ska innehålla en status över problemens omfattning samt en förteckning över vilka initiativ och projekt som ministerrådet kommer att igångsätta för att lösa problemen.
3. att Nordiska rådet prioriterar att avhjälpa de mänskliga konsekvenserna av trafficking – t.ex. genom att använda ordförandeskapspuljen för att ge ekonomiskt stöd eller kompetensbidrag till kvinnohus (safehouses) i de nor-

diska länderna, nordvästra Ryssland och Baltikum för offren för människohandel.

Rådet beslöt vid sessionen att anta rekommendationen (*rekommendation 15/2007*).

Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet

I Nordiska ministerrådets rapport för 2007 om jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet ingår dels en rapport om hur de enskilda ministerrådens möten, dokument osv. förhåller sig i relation till köns- och jämställdhetsintegrering, dels en beskrivning av hur och om de enskilda ministerråden har integrerat ett sådant perspektiv i sitt dokument om sina kärnuppgifter. Rapporten visar på framsteg, tillbakagång eller stillastående i arbetet med integrering. Den interna handlingsplanen för jämställdhet reviderades våren 2007 och gäller för perioden 2007–2009.

Utskottet är positivt till ett ökat samarbete mellan ministerråden och att den arbetsgrupp som tillsatts i ministerrådet kan bidra till en helhetssyn på integrering av jämställdhetsperspektivet på alla ämnesområden. Utskottet anser det positivt att en integrering skett av köns- och jämställdhetsperspektivet i de fem ländernas statsbudgetar.

Nordisk märkning för globalt ansvar

Den vänstersocialistiska gröna gruppen hade väckt ett medlemsförslag om nordisk märkning för globalt ansvar med innebörden att rådet ska rekommendera ministerrådet att utarbeta ett förslag till frivillig märkning för globalt ansvar samt att ministerrådet i samarbete med rådet inkluderar initiativet i det nordiska arbetet för Norden som en global vinnarregion.

Utskottets flertal ansåg att det är bättre att utveckla redan existerande märkningar, inte minst med tanke på det omfattande arbete som pågår inom andra internationella organisationer och institutioner, och föreslog rådet att inte företa sig något med anledning av medlemsförslaget. Rådet beslöt efter votering att följa utskottets förslag.

Opartisk undersökning av Scandinavian Star-olyckan

Den vänstersocialistiska gröna gruppen i rådet väckte ett medlemsförslag om att utreda förloppet vid olyckan med Scandinavian Star, särskilt när det gäller brister i samband med den delade efterforskningen samt att peka på vad man i fortsättningen kan göra för att säkra en klar kompetensfördelning mellan de nordiska länderna vid insatser och efterforskning i samband med internationella olyckor. Utskottets flertal föreslog rådet att inte företa sig något i anledning av olyckan. Efter votering vid sessionen beslutade rådet att inte företa sig något med anledning av medlemsförslaget.

Korruption

I enlighet med en rekommendation av rådet 2005 om att avhålla en konferens om bekämpande av korruption i samarbete med ryska myndigheter arrangerade Nordiska ministerrådet i samarbete med ryska myndigheter en sådan i Moskva i maj 2007. Från utskottet deltog Johan Linander (c). I konferensen deltog parlamentariker och tjänstemän från nordiska och baltiska länder liksom från OECD, Europarådet och FN samt ett fåtal ryssar.

Handlingsprogram och samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010

Nordiska ministerrådet har lämnat en redogörelse för arbetet inom konsumentområdet 2005–2010 där det pekats på beslut 2005 att lägga ned ministerrådet för konsumentfrågor och att man under en övergångsperiod i ministerrådets regi gett möjlighet till ekonomiskt stöd för genomförande av politiskt prioriterade projekt och ett visst administrativt stöd för genomförandet av det fortsatta arbetet. Därmed ligger ansvaret för fullföljandet av det konsumentpolitiska handlingsprogrammet inte längre hos ministerrådet. Men de nordiska konsumentministrarna har beslutat om att informellt föra samarbetet vidare.

Utskottet ställde sig tveksamt till om programmet kommer att genomföras med hänsyn till både bristande ekonomisk och politisk vilja. Utskottet önskade också en redogörelse om status på samarbetsprogrammet och prioriteringar och kommande initiativ på området.

Rådet beslöt på förslag av medborgar- och konsumentutskottet att upprätthålla *framställan 7/2004*.

Sommarresa

Utskottets sommarresa i juni 2007 gick till Haag, Nederländerna, där utskottet besökte det nederländska parlamentet, Europeiska polisbyrå, Europeiska enheten för rättsligt samarbete samt Internationella brottsmålsdomstolen – ICC.

Samarbetet 2008

Utskottet kommer under 2008 främst att arbeta med följande överordnade tema:

Mänskliga rättigheter i Norden, lagstiftning om terrorism och rättssäkerhet samt invandringspolitik i Norden.

Miljö- och naturresursutskottet

Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott ansvarar för ärenden som rör miljö och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Den nordiska miljöskyddskonventionen anger att de nordiska länderna ska informera

varandra om beslut som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan. Det nordiska samarbetet bygger på principen om största gemensamma nämnare, det land som har högsta ambitionen för miljöarbetet används som måttstock i avsikt att få genomslag för nordisk miljöpolitik internationellt och särskilt i EU.

Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s) och Jan Lindholm (mp).

Samarbetet 2007

Miljö- och naturresursutskottet har under året främst arbetat med frågor om Östersjöns tillstånd, klimatfrågan, förnybar energi samt gemensam nordisk rovdjursförvaltning. Utskottet har under året haft ett nära samarbete med Baltiska församlingens Miljöskydds- och energiutskott och även mött representanter för BIIB:s (British-Irish Interparliamentary Body) miljö och utbildningsutskott.

Östersjön och Nordens närområden

Mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av den vänstersocialistiska gröna gruppen behandlade miljö- och naturresursutskottet frågan om radioaktiv nedsmutsning i Östersjön. I medlemsförslaget yrkades på ett moratorium för placering av ytterligare nukleära anläggningar, inklusive uranbrytning, i anslutning till Östersjön eller sjöar och vattendrag med avrinning i Östersjön.

Efter remissbehandling av förslaget enades utskottet om att rekommendera de nordiska ländernas regeringar att upprätthålla stränga miljö- och säkerhetsföreskrifter vid etablering av nya nukleära anläggningar och i förbindelse med drift, avfallshantering och deponering från nya och existerande anläggningar, institutioner, sjukhus m.m. samt att detta ska gälla såväl ländernas egna anläggningar som i övriga Östersjöländer och Nordens närområden. Presidiet antog vid mötet den 25 april *framställan nr 1/2007* i enlighet med utskottets förslag.

Vidare antog presidiet på utskottets förslag *framställan nr 2/2007* till Danmarks, Finlands och Sveriges regeringar om att var för sig och via samarbetet inom Helcom och EU noga övervaka utvecklingen av den radioaktiva belastningen av Östersjön samt att arbeta för att Helcoms kommande handlingsplan för Östersjön, BSAP (Baltic Sea Action Plan), även inkluderar målsättningen att minska den radioaktiva belastningen till en ofarlig nivå i hela Östersjön.

Bägge rekommendationerna avskrevs vid Nordiska rådets 59:e session mot bakgrund av att utskottet ansåg att regeringarna lämnat tillfredsställande svar till Nordiska rådet om kvaliteten på övervakningen av radioaktiviteten i Östersjön och Nordens närområden samt om det arbete som utförs i Helcom och Oskar.

Medlemmar av mittengruppen väckte ett förslag om en integrerad syn på förvaltningen av Östersjön med hänvisning till att både Helcom och EU pekat på behovet av att utveckla ett integrerat perspektiv på förvaltning av havsom-

rådena. De nordiska ländernas regeringar uppmanas att arbeta för en integrerad syn på Östersjöns förvaltning bl.a. genom att säkra rening av avloppsvatten och minskning av belastningen från jordbruket och samhällena.

Utskottet har vid sin behandling av förslaget vägt in den rapport som lämnades av den arbetsgrupp om övergödningen som tillsatts av den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i vilken utskottet aktivt medverkat. Utskottet anser att alla Östersjöländer bör kunna förbinda sig att genomföra fastlagda reduktioner av kväve- och fosforutsläpp. Vidare pekar utskottet på vikten av att minskningen av areal som får stöd via EU:s jordbrukspolitik inte får genomföras så att utsläppen av näringsämnen till havsmiljön ökar samt att en utveckling av de näringsmässiga möjligheterna vägs samman med havsområdets unika och sårbara miljö.

Presidiet antog den 25 september *framställan nr 4/2007* i enlighet med utskottets förslag.

Klimat och energi

Med anledning av ett medlemsförslag väckt av den socialdemokratiska gruppen behandlade utskottet frågan om uppföljning av rekommendationerna i Sternrapporten och hur det nordiska samarbetet kan bidra till att stärka genomförandet av dessa.

Miljö- och naturresursutskottet sände förslaget på remiss i de nordiska länderna. Utskottet pekar i sitt betänkande över förslaget på att initiativen bör inriktas på såväl nordiskt samarbete inom relevanta internationella forum som samarbete för att uppnå reducerade utsläpp av klimatgaser i de nordiska länderna. Vidare pekade utskottet på behovet av samarbete för att utveckla och genomföra en anpassning av samhället till de kommande klimatförändringarna och att de nordiska länderna bör anpassa biståndet för att motverka avskogning och öka utvecklingsländernas beredskap att klara effekterna av klimatförändringen och förutsättningar för att genomföra en miljöanpassad utveckling. Avslutningsvis pekade utskottet på behovet av att etablera ett globalt system för att undvika att klimatkonflikter uppstår. Plenarförsamlingen antog *rekommendation nr 7/2007* i enlighet med utskottets förslag.

Mittengruppen väckte ett medlemsförslag om att organisera informationsutbyte mellan de nordiska regeringarna för att skapa gemensamma nordiska initiativ för att tillämpa EU-direktivet 2006/32/EG om den offentliga sektorns roll i främjandet av energieffektivisering och användning av förnybar energi.

Miljö- och naturresursutskottet ställde sig bakom medlemsförslagens intentioner att en medveten satsning på ökad energieffektivitet och användning av förnybar energi i offentliga byggnader i Norden är en av en rad politiska åtgärder som bör igångsättas inom ramen för klimat- och energipolitiken, så att den offentliga sektorn kan vara ett gott exempel och även ha betydelse för teknologi- och marknadsutvecklingen. Utskottet ansåg att även om de nordiska länderna redan igångsatt åtgärder på området finns behov av att öka uppmärksamheten både i centrala administrationer och i kommuner, inom

utbildningssektorn och andra offentliga institutioner. Plenarförsamlingen antog *rekommendation nr 8/2007* i enlighet med utskottets förslag.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen väckte ett medlemsförslag om bärkraftig energipolitik utan kärnkraft. Utskottet anslöt sig vid sin behandling av förslaget till förslagsställarnas önskan om att främja användningen av förnybar energi i regionen och stärka försörjningssäkerheten genom att knyta elförsörjningsnäten i Norden, Baltikum och norra Europa närmare varandra men underströk att de enskilda länderna själva beslutar om val av energikällor. Plenarförsamlingen antog efter omröstning *rekommendation nr 9/2007* om förnybar energi och stärkande av det baltisk nordiska elnätet.

Miljö- och naturresursutskottet studerade vid sitt sammarmöte på Färöarna bl.a. arbetet med att utveckla en teknik för att utveckla energi ur havsvågor.

Miljö- och naturresursutskottet representeras genom Ann-Kristine Johansson i den arbetsgrupp om klimat och energi som tillsatts av Östersjökonferensen (BSPC) och som kommer att lämna en delrapport till den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen i Visby i september 2008.

Gemensam nordisk rovdjursförvaltning

Frågan om gemensam nordisk rovdjursförvaltning har behandlats med jämna mellanrum i Nordiska rådet. Sedan 2001 har Nordiska rådet arrangerat seminarier och utfrågningar och antagit två rekommendationer i frågan. Rekommendationerna har sedan avskrivits mot bakgrund av att regeringarna och ministerrådet inte ansett att det funnits behov av ytterligare samordning och att samarbetet mellan myndigheterna och på forskningsområdet fungerar utmärkt. Med detta i beaktande har en norsk medlem av Nordiska rådet väckt ett medlemsförslag om gemensam rovdjursförvaltning i Norden med hänvisning till att tidigare förslag behandlats enbart utifrån perspektivet att skydda de stora rovdjuren men att frågan även bör belysas ur ett näringsperspektiv.

Miljö- och naturresursutskottet har tillsammans med Näringsutskottet tillsatt en arbetsgrupp för att behandla frågan. Arbetsgruppen leds av Lisbeth Grönfeldt Bergman i egenskap av näringsutskottets ordförande, i gruppen ingår Ann-Kristine Johansson som representant för miljö- och naturresursutskottet. Arbetsgruppen kommer att lämna förslag till beslut under 2008.

Traditionsenligt möte med de nordiska miljöministrarna

Utskottet mötte under sessionen traditionsenligt de nordiska miljöministrarna. Tema för mötet var uppföljning av rekommendationer från Nordiska rådet, dels Helcoms handlingsplan för Östersjön (BSAP), dels radioaktiv förorening i Östersjön och Nordens närområden. Vid mötet riktades kritik mot Sverige för transporten av kärnavfall till Sellafield.

Samarbete med Baltiska församlingens miljöutskott

Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott har ett nära samarbete med Baltiska församlingens miljöskydds- och energiutskott i frågor av gemensamt

intresse. I december 2007 undertecknades ett nytt "Memorandum of Understanding" mellan de båda organisationernas miljöutskott. Överenskommelsen gäller samarbete inom områdena hållbar och säker energiförsörjning ur ett europeiskt perspektiv samt åtgärder för att komma till rätta med övergödningen i Östersjön.

Övrigt

Representanter för utskottet, bl.a. Jan Lindholm deltog vid ett möte i Sellafeld om återstarten av Thorpanläggningen. Miljöutskottet har varit representerat i den arbetsgrupp under Östersjökonferensen (BSPC) som lämnade sin slutrapport vid den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen i Berlin. Miljö- och naturresursutskottet har även varit representerat i den tvärfackliga globaliseringsgruppen. Anita Brodén och Ann-Kristine Johansson representerade utskottet vid Baltic Sea Days i Sankt Petersburg. Utskottet har dessutom vid sina möten träffat representanter för relevanta nationella fackutskott vid sina möten i de olika länderna.

Samarbetet 2008

Miljö- och naturresursutskottet kommer under 2008 att särskilt arbeta med frågan om energieffektivitet och bärkraftig energiförsörjning, fiskeriförvaltning, avfallshantering och inspel till Nordiska ministerrådets handlingsprogram 2009–2012 om bl.a. miljö, bärkraftig utveckling, jord- och skogsbruk. Under 2007 har vid flera tillfällen frågan väckts om att energieffektivisera Nordiska rådets egen verksamhet, t.ex. videokonferenser vid vissa typer av möten, energibesparande transporter till mötena osv. Frågan kommer att följas upp under 2008.

Näringsutskottet

Nordiska rådets näringsutskott ansvarar för ärenden som rör villkor för ekonomi och produktion, näring/industri, inre marknad, handel, fri rörlighet, borttagande av gränshinder, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, infrastruktur, transport och kommunikation samt IT. Energipolitiska frågor behandlas av miljö- och naturresursutskottet.

Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Monica Green (s), Billy Gustafsson (s) och Stefan Tornberg (c). Till utskottets ordförande valdes under året Lisbeth Grönfeldt Bergman.

Samarbetet 2007

Näringsutskottet har under året främst arbetat med frågor som knyter an till Norden som global vinnarregion. Utskottet har fokuserat på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningarna. Målsättningen är att skapa ekonomiska resurser över de nordiska gränserna så att både nya och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital.

Utvecklingen på innovationsområdet har varit ett annat prioriterat område då samspelet mellan forskare, innovationsmiljöer och företag måste förbättras och är av avgörande betydelse för att utveckla Norden till en global vinnarregion. Gränshindersfrågorna har fortsatt varit en angelägen fråga för utskottet.

Nordens konkurrensförmåga i en global omvärld

Efter sessionen 2006 tillsattes en tvärsektoriell "globaliseringsgrupp" med uppgift att föra rådets talan i de globala frågorna och att medverka i planeringen av det projektseminarium som skulle arrangeras på våren 2007 tillsammans med Nordiska ministerrådet. Näringsutskottets representant i gruppen var riksdagsledamot Billy Gustafsson.

Gruppen konstaterade att de nordiska länderna i ett internationellt sammanhang är små och i stor utsträckning beroende av att lyckas globalt. De nordiska länderna har hittills i många sammanhang klarat konkurrens väl och placerat sig i toppen av rankingslistor över världens mest attraktiva länder. Om detta ska fortsätta måste länderna vara konkurrenskraftiga och utveckla sina framgångsfaktorer samt tillvarata den inneboende potentialen i de nordiska länderna.

Projektseminariet Nordens konkurrensförmåga i en global värld ägde rum den 29–30 mars och syftade till att ta ytterligare ett steg i arbetet med att förstå och utveckla de nordiska ländernas konkurrensförmågor i ett internationellt perspektiv.

Ny nordisk mat – handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin

I ett medlemsförslag hade frågan om kartläggning av handelshinder inom livsmedelsindustrin som en del av projektet Ny nordisk mat aktualiserats. I förslaget pekas på att det i dag inte råder fri rörlighet för produkter mellan de nordiska länderna. En rad regler och lagar hindrar näringsidkare från att exportera och sälja sina produkter i de andra nordiska länderna.

Näringsutskottet delade förslagsställarens uppfattning om att handelsbarriärer inte ligger i linje med visionen om ett gränslöst Norden. Förslaget ledde till att Nordiska ministerrådet rekommenderas att kartlägga handels- och gränshinder inom livsmedelsindustrin mellan de nordiska länderna och vidta åtgärder för att lösa de hinder som identifieras (*rekommendation nr 16/2007*).

Rovdjursförvaltning i Norden

Ett medlemsförslag om en gemensam rovdjursförvaltning i Norden har under året behandlats i utskottet. Miljö- och naturresursutskottet ansvarar för frågan, men då förslaget syftar till att skapa en gemensam nordisk rovdjurspolitik som tillvaratar både näringslivs- och rovdjursintressen har en gemensam arbetsgrupp tillsatts. Representant för näringsutskottet är dess ordförande Lisbeth Grönfeldt Bergman.

Det finns i dag ett samarbete på myndighetsnivå i Norden kring rovdjur, men det är begränsat till forskning, informationsutbyte och regelbundna möten mellan myndigheter. Rovdjurspolitiken har sedan länge varit ett omdebatterat tema i det nordiska samarbetet. Arbetsgruppen fortsätter sitt arbete och beslut kommer att fattas under 2008.

Gränshinder och samarbete med Nordiska innovationscentret

Gränshinder är ett av näringsutskottets högst prioriterade områden. Utskottet har under lång tid arbetat med detta område och har vid flera tillfällen påpekat vikten av att de problem och hinder som föreligger för företag inom Norden på den nordiska marknaden måste försvinna. Speciellt gäller det för små och medelstora företag som har Norden som primär marknad för sin verksamhet.

Det är viktigt för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Ett nyckelord i detta sammanhang är ”användardriven innovation”.

Nordiska innovationscentret (NICE) är Nordiska ministerrådets instrument för att främja ett innovativt och kunskapsintensivt nordiskt näringsliv. Näringsutskottet har ett nära samarbete med centret. NICE har tagit fram en rapport som beskriver dess arbete för att undanröja gränshinder för näringslivet i Norden och framlagt förslag till strategier och insatser för att främja ett gränslöst nordiskt näringsliv. Rapporten har presenterats för utskottet. Utskottet har också informerats om en rapport, Nordisk konkurrenskraft – barriärer för näringsmässig synergi, som utarbetats av NICE.

Näringsutskottet genomförde i april 2007 i samarbete med kultur- och utbildningsutskottet ett seminarium, Kultur och kreativa näringar i Norden. Till seminariet hade representanter för de nordiska parlamentens fackutskott och Baltiska församlingen inbjudits. Nordiska innovationscentret har under ett antal år verkat för att utveckla kreativa näringar (Creative Industries) som ytterligare ett område att lyfta fram som en viktig ekonomisk tillväxtsektor i Norden.

Samarbetet 2008

Utskottet kommer under 2008 att följa upp arbetet med globaliseringsinitiativet. Utskottet kommer vidare att följa upp det arbete som bedrivs inom Nordiska innovationscentret (NICE) för att undanröja gränshinder för näringslivet i Norden.

Utskottet önskar också stärka kontakterna till EU och att tidigare komma in i processen vid utarbetandet av EU:s grön/vitböcker. Ett särskilt uttalat samarbetsområde är tjänstedirektivet. Utskottet planerar att i juni 2008 besöka relevanta kommittéer i EU-parlamentet och EU-kommissionen. Tema för mötet är infrastruktur och transportpolitik. Utskottet fortsätter också att konkretisera sitt samarbete med Baltiska församlingen och de nordiska parlamentens näringsutskott.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt även ärenden i samband med nordiska samarbetsavtal, rådets arbetsordning och interna stadganden. Medlem av presidiet kan inte ingå i Kontrollkommittén. Svenska medlemmar i Kontrollkommittén har under året varit Monica Green och Gunilla Tjernberg.

Kontrolluppgift 2007

Kontrollkommittén valde att som kontrolluppgift 2007 granska verksamheten vid Nordiska ministerrådets kontor i de baltiska länderna och nordvästra Ryssland samt deras roll i Nordens närområden. Kommittén uppdrog åt det finska utrikespolitiska institutet att utföra granskningsuppgiften i enlighet med kommitténs direktiv. Granskningsrapporten gav en positiv bild av kontoren och deras verksamhet men pekade på några områden som inte fungerade optimalt. Mot bakgrund av att Nordiska rådets presidium ansvarar för internationella frågor i rådet överlämnade Kontrollkommittén rapporten till presidiet för vidare hantering.

Kontrolluppgift 2008

Kontrollkommittén kommer som sin granskningsuppgift 2008 att se närmare på Nordiska ministerrådets projektstyrning.

8 Det parlamentariska Östersjösamarbetet

I norra Europa finns ett antal samarbetsorgan utöver Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Östersjöstaterna samarbetar i Östersjöstaternas råd (CBSS) med vilket Nordiska ministerrådet har ett aktivt samarbete. Det parlamentariska Östersjösamarbetet äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i vilkens ledning Nordiska rådet är representerad. Medlemmar i den permanenta parlamentariska kommittén är riksdagsledamöterna Sinikka Bohlin (s) och Kent Olsson (m).

Det parlamentariska Östersjösamarbetet syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen samt att påverka regeringarna i utvecklingen av Östersjösamarbetet. På längre sikt finns en förhoppning att visionen om ett gränslöst Norden också ska omfatta Östersjöregionen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen

Den parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades för första gången år 1991 och äger rum en gång per år. Till konferensen inbjuds elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem internationella organisationer samt ett stort antal frivilliga organisationer.

Konferensen behandlar viktiga problemställningar i Östersjöområdet, som miljö, arbetsmarknad, välfärd och sjösäkerhet. Samarbetet är också ett viktigt instrument i samverkan med Ryssland och bidrar till ett ökat informationsutbyte och kontaktnätsbyggande mellan parlamentariker från samtliga Östersjöländer.

Till den parlamentariska Östersjökonferensen utser riksdagen för varje mandatperiod en delegation bestående av fem ledamöter. Innevarande mandatperiod är den partipolitiska fördelningen 3 för alliansen och 2 för oppositionen. De fem ledamöterna utses inför varje konferens av partigrupperna.

Permanent kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ och består av tio parlamentariker: från Nordiska rådet 2, Europaparlamentet 1, Baltiska församlingen 1, Tyskland 2, Polen 1, Ryssland 2 och från konferensens värdland 1. Kommittén möts cirka fyra gånger per år.

Kommitténs mandat är att förbereda den årliga Östersjökonferensen i samarbete med värdlandet och att följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. I detta arbete har kommittén ett nära och gott samarbete med CBSS.

Den utvidgade permanenta kommittén

Den utvidgade permanenta kommittén har till uppgift att delta i utarbetandet av ett årligt arbetsprogram, programmet för konferensen, och att vid konferenserna utarbeta resolutionstexten. Utvidgade kommittén träffas två gånger

per år, och samtliga deltagande länders parlament ska vara representerade. Riksdagsledamot Sinikka Bohlin (s) är Sveriges representant i den utvidgade kommittén.

Det senaste mötet med den utvidgade permanenta kommittén hölls den 22 januari 2008 i Bryssel, då det lettiska ordförandeskapet på regeringssidan lämnade en rapport om det pågående Östersjösamarbetet och vad som gjorts med anledning av konferensens resolution. Vidare antogs ett arbetsprogram för 2008, där klimat och energi liksom problemen med Östersjöns övergödning och en väl fungerande arbetsmarknad till nytta för medborgarna i länderna runt Östersjön är högt prioriterade frågor. En dialog med regeringssidan om omstruktureringarna av samarbetet i regionen står också högt på dagordningen. Programmet för den parlamentariska Östersjökonferensen i Visby 2008 under temat Energi och klimatförändringar fastlades.

Konferensen i Berlin 2007

Den 16:e parlamentariska Östersjökonferensen ägde rum i Berlin den 27–28 augusti 2007 med deltagande av över 200 politiker, experter och tjänstemän. Sveriges riksdag deltog med en delegation bestående av fem parlamentariker. Centrala teman på konferensen var samarbete på energiområdet, arbetsmarknadsfrågor samt havs- och sjöfartspolitik.

Från riksdagen deltog Alf Eriksson (s), Carl B Hamilton (fp), Anna König Jerlmyr (m), Tone Tingsgård (s) och Hans Wallmark (m). Därutöver deltog Sinikka Bohlin (s), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m) och Kent Olsson (m) som representanter för Nordiska rådet.

Östersjön drabbas ständigt av stora algbloomingar, vilket är ett tecken på obalans. Huvudsaklig orsak är utsläpp av gödningsmedel från lantbruket samt städernas och fartygens spillvatten. Denna fråga diskuterades på konferensen och förslag på politiska initiativ till lösningar på problemet framlades i en rapport från den arbetsgrupp, som tillsatts år 2005, för åtgärder mot Östersjöns övergödning. Samtliga i gruppen var överens om att föreslå ett totalförbud mot försäljning och användning av tvättmedel som innehåller fosfater, ett förslag som Sverige redan initierat. Ett annat positivt resultat var att gruppen var överens om att föreslå ett förbud mot utsläpp av avfall och avfallsvatten från alla båtar i Östersjön.

Energisäkerhet var andra teman som diskuterades. Rysslands gasleveranser genom den planerade gasledningen på Östersjöns botten har skapat stor debatt i regionen. Arbetskraftens ökade rörlighet i det nya EU diskuterades liksom välfärdspolitiken.

Konferensen avslutades med att deltagarna enhälligt antog en resolution (*bilaga 5*). Vidare antogs det policydokument som tagits fram av arbetsgruppen för åtgärder mot Östersjöns övergödning. Konferensen vädjade till regeringarna runt Östersjön att stödja Helsingforskommissionens aktionsplan för Östersjön. Handlingsplanen syftar till att skydda Östersjöns marina miljö. Planen antogs också av miljöministrarna vid ett möte i Polen i november 2007.

Riksdagsledamot Sinikka Bohlin (s) övertog ordförandeskapet för det parlamentariska Östersjösamarbetet efter den tyska parlamentarikern Franz Thönnnes.

I februari 2007 arrangerades Northern Dimension Forum med Europaparlamentet som värd. Den parlamentariska Östersjökonferensen var en av deltagarna och huvudtemat var EU-kommissionens New Northern Dimension Policy. Ett Conference Statement antogs enhälligt (bilaga 3) om behovet av ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen utan att skapa något nytt organ och med avsikt att mötas vartannat år.

Arbetsprogram och nästa konferens

Huvudpunkterna i arbetsprogrammet för 2008 är klimat och energifrågor, Östersjöns övergödning, arbetsmarknad och social välfärd samt omstrukturering av Östersjösamarbetet.

I den resolution som antogs vid konferensen i Berlin beslöts att en för Östersjöländerna gemensam arbetsgrupp för energi- och klimatfrågor skulle tillsättas. En sådan arbetsgrupp har nu etablerats under ordförandeskap av Mart Jüssi, ledamot i Estlands parlament. Representant för Sveriges riksdag är riksdagsledamot Alf Eriksson (s), och från Nordiska rådet deltar riksdagsledamot Ann-Kristine Johansson (s). Arbetsgruppen förväntas presentera en rapport vid den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen i Visby. Arbetsgruppens första möte äger rum i februari 2008 i Tallinn.

Konferensen beslöt också att en gemensam arbetsgrupp för arbetsmarknad och sociala frågor skulle tillsättas och att även den gruppen ska lämna en rapport till den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen. Arbetsgruppen är etablerad under ledning av Franz Thönnnes, medlem av Bundestag. Riksdagsledamot Anna König Jerlmyr (m) är riksdagens representant i arbetsgruppen, och från Nordiska rådet deltar riksdagsledamot Göte Wahlström (s). Ett första möte kommer att äga rum i Berlin i början på mars.

Den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen äger rum i Visby den 1–2 september 2008 under riksdagens värdskap. Tema för konferensen är energi och klimat.

9 Det parlamentariska arktiska samarbetet

Den första parlamentariska konferensen om samarbete i den arktiska regionen hölls år 1993 i Reykjavik. Den arktiska parlamentarikerkommittén, SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region) bildades år 1994 och har som uppgift att följa upp rekommendationerna från föregående konferens och förbereda nästa arktiska konferens. Ett av huvudsyftena vid den första arktiska konferensen var att stötta inrättandet av ett arktiskt samarbete på regeringssidan, detta förverkligades år 1996 då Arktiska rådet bildades.

Medlemmar i den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén är utsedda av de nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA samt Europaparlamentet. I kommitténs möten deltar även representanter för ursprungsbefolkningarna. Svensk medlem i den arktiska parlamentarikerkommittén är för mandatperioden Sinikka Bohlin (s) med Kent Olsson (m) som suppleant.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen hålls vartannat år i något av medlemsländerna och är det högsta beslutande organet inom det arktiska parlamentariska samarbetet. Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen hölls i Kiruna den 2–4 augusti 2006. Riksdagen har ingen permanent arktisk delegation, utan utser för varje konferens en delegation bestående av fem ledamöter enligt den partipolitiska fördelning som fastslås av riksdagsstyrelsen för varje mandatperiod.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén

Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén är det organ som upprätthåller arbetet och verkställer besluten mellan de arktiska parlamentarikerkonferenserna, som hålls vartannat år.

Kommittén har som brukligt hållit tre möten under året: Bryssel den 28 februari i samband med Parliamentary Conference on the Northern Dimension, Reykjavik den 1 juni och Ottawa den 19 oktober. De frågor som ägnats särskild uppmärksamhet under året har varit den arktiska dimensionen av EU:s marina strategi, konsekvenserna av ökad sjötrafik i regionen, särskilt behovet av samordnade räddningsoperationer vid olyckor med kryssningsfartyg med befäl utan erfarenhet av arktiska farvatten, samt den undersökning om levnadsförhållandena i den arktiska regionen som initierats av Arktiska rådet. Kommittén har nära följt arbetet inom Arktiska rådet under det norska ordförandeskapet.

Vid kommitténs möte i Ottawa den 19 oktober fick Sinikka Bohlin i uppdrag att tillsammans med styrelseledamot Lars-Anders Baer som representant för Samiskt parlamentariskt råd, utifrån kartläggningar som gjorts om levnadsvillkoren i Arktis och drogproblematiken i regionen, föreslå ett antal konkreta politiska åtgärder för att åstadkomma en positiv utveckling på området. Denna rapport kommer att presenteras för kommittén under våren 2008.

Den 8:e arktiska parlamentarikerkonferensen i Fairbanks den 12–14 augusti 2008

Den 8:e arktiska parlamentarikerkonferensen äger rum i Fairbanks, Alaska, den 12–14 augusti 2008. Teman för konferensen kommer att vara Hälsotillståndet i den arktiska regionen, Anpassningen till klimatförändringen samt Alternativa metoder för utvinning av naturresurserna i regionen.

Fokus på arktiska frågor i riksdagen

På initiativ av den svenska representanten i SCPAR arrangerade Nordiska rådets svenska delegation i samarbete med den svenska kommittén för Internationella polaråret den 18 april ett seminarium om Internationella polaråret 2007–2008. Som en uppföljning av detta seminarium arrangerade Nordiska rådets svenska delegation i samarbete med svenska kommittén för Internationella polaråret och Norden i Fokus ett nordiskt seminarium om Internationella polaråret den 30 januari 2008 med fokus dels på den geopolitiska situationen i regionen, dels på den nordiska nyttan av forskningssamarbete, särskilt vad gäller observationssystem i regionen.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation vald den
17 oktober 2006
Fyllnadsval den 11 maj 2007

Medlemmar

Sinikka Bohlin (s)
Kent Olsson (m)
Lars Wegendal (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
Hans Wallmark (m)
Stefan Tornberg (c)
Anita Brodén (fp)
Maria Stenberg (s)
Marianne Kierkemann (m)
Gunilla Tjernberg (kd)

Elina Linna (v)
Göte Wahlström (s)
Jessica Polfjärd (m)
Jan Lindholm (mp)
Ann-Kristine Johansson (s)
Christer Adelsbo (s)
Mats Johansson (m)
Johan Linander (c)

Utskott

Presidiet
Presidiet
Kultur- och utbildningsutskottet
Näringsutskottet
Näringsutskottet, Kontrollkommittén
Näringsutskottet
Medborgar- och konsumentutskottet
Näringsutskottet
Miljö- och naturresursutskottet
Medborgar- och konsumentutskottet
Välfärdsutskottet
Kultur- och utbildningsutskottet,
Kontrollkommittén
Medborgar- och konsumentutskottet
Välfärdsutskottet
Välfärdsutskottet
Miljö- och naturresursutskottet
Miljö- och naturresursutskottet
Kultur- och utbildningsutskottet
Kultur- och utbildningsutskottet
Presidiet

Suppleanter

Göran Persson i Stjärnhov (s), ersattes av Mona Sahlin den 11 maj 2007
Lars Lindblad (m)
Britt Bohlin Olsson (s)
Cecilia Widegren (m)
Laila Bjurling (s)

Claes Göran Brandin (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Erik A Eriksson (c)
Christer Winbäck (fp)
Peter Hultqvist (s)
Katarina Brännström (m)
Else-Marie Lindgren (kd)
Lars Ohly (v)
Kerstin Haglö (s)
Nils Oskar Nilsson (m)
Maria Wetterstrand (mp)
Sylvia Lindgren (s)
Hans Olsson (s)
Anna Bergkvist (m)
Annie Johansson (c)

BILAGA 2

Fremstillinger, rekommandasjoner og
interne vedtak 2007

Fremstillinger vedtatt av Presidiet januar–oktober 2007**Fremst. 1/2007¹ Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder (A 1379/miljö)**

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Fremst. 2/2007² Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde (A 1379/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

Fremst. 3/2007³ Nordisk samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

¹ Vedtatt av Presidiet 25. april 2007 i København

² Vedtatt av Presidiet 25. april 2007 i København

³ Vedtatt av Presidiet 25. april 2007 i København

Fremst. 4/2007⁴ Integreret syn på forvaltningen af Østersøen (A 1405/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

- 1) *at* – hver for sig og i samarbejde – medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål vil lede til et fælles havområde befriet for overgødsning
- 2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø
- 3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen som, er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28 august 2007, se bilag 1 til betænkningen – dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

⁴ Vedtatt av Presidiet 25. september 2007 i Göteborg

Fremst. 5/2007⁵**Psykiatrivården i Norden
(A 1409/välfärd)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden

- En kartläggning av situationen på nordisk nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det ska därför finnas tillgång till en väl fungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat. Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningsarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.

⁵ Vedtatt av Presidiet 25 september 2007 i Göteborg

- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktions-hinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången på mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek 17/2006 Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

**Fremst. 6/2007⁶ Vold mot kvinner og barn i nære relasjoner
(A 1415/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at forholde sig til Europarådets kampanje ”Stop domestic violence against women” (2006–2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet.

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofre, dataindsamling og holdnings-skabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd.
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet.

⁶ Vedtatt av Presidiet 25 september 2007 i Göteborg

Rekommendationer vedtatt av Nordisk Råd under den 59. sesjonen**Rek. 7/2007****Klimainitiativer i Norden og internasjonalt (A 1410/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaf-taler, jf. Præsieforslag A 1421/præsidi
- 2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
- 3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer
- 4) *at* – gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej
- 5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Rek. 8/2007

**Energieffektivisering og brug af vedvarende energi
i offentlige bygninger
(A 1414/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)
- 2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energi-anvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande.

Rek. 9/2007

**Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net
(A 1419/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regeringer, sammen og hver for sig,

- 1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl. a. gennem:
 - a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
 - b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene
- 2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen.

Rek. 10/2007

Nordisk insats till FN's klimatkonferens i Köpenhamn 2009

(A 1421/præsidiets)

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd

- 1) *att* gennemføre undervisningsinitiativ for skoleelever om klimaförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
- 2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
- 3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens
- 4) *att* arrangera nordiska "roundtables" med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energimålsättningar för de nordiska länderna
- 5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO₂-utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer
- 6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Rek. 11/2007

MR-U:s strategi for uddannels- og forskningsområdet 2008–2010

(B 249/kultur)

Nordisk Råd anbefaler de nordiske landes regeringer

å gennemføre "Ministerrådsforslag om Norden – en ledende, dynamisk kunskaps og kompetensregion. MR-U:s strategi for uddannels- og forskningsområdet 2008–2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

- Rek. 12/2007** **Økt nordisk forskningssamarbeid**
(A 1413/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon
- Rek. 13/2007** **Nordisk samarbeid om små håndverksfag/
-kulturfag**
(A 1425/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene
- Rek. 14/2007** **Rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland**
(A 1412/velferd)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
 - 2) å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland
 - 3) å samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Rek. 15/2007**Bekæmpelse af menneskehandel****(A 1427/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* orientere udvalget om Ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)
- 2) *at* udenrigsministrene, på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse mod menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang, samt en opstilling af hvilke initiativer og projekter Ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne.
- 3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (safehouses) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel.

Rek. 16/2007**Ny Nordisk Mat – handels- og gränshinder för livsmedelsindustrin****(A 1408/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *att* inom projektet ”Ny Nordisk Mat” initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
- 2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
- 3) *att* inom projektet ”Ny Nordisk Mat” öronmärka medel för detta arbete

**Rek. 17/2007 Nordisk ministerråds budget for 2008
(B 248/presidiet)**

Præsidiets foreslår at

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK
- 2) att minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK
- 3) att minska anslaget för 5-1021-3 med 100 000 DKK
- 4) att minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Särskilda yttranden

Angående budgeteringen

Budgetgruppen anser att den mångfald av puljer som det opereras med i budgeten är förvirrande och väsentligt försvårar budgetarbetet. Det är viktigt att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas i budgeten. Nordiska rådet har förhoppningar om att budgetmoderniseringen ska avhjälpa detta. I generalsekreterarens förslag till budget 2008 opereras det fortfarande med många olika puljer för olika ändamål. Nordiska rådet önskar att samtliga budgetmedel disponeras så att det tydligt framgår vad pengarna ska användas till.

Angående projekt

Nordiska rådet önskar en stramare projektstyrning av de många projekt som är aktiva inom Nordiska ministerrådet, med tydliga målformuleringar och klara succékriterier. Det bör också ske en bättre koordinering av de olika arbetsgruppernas verksamhet för att undvika dubbelarbete och för att kunna tillgodogöra sig resultaten från arbetsgrupperna. Vidare bör avslutade projekt avrapporteras till Nordiska rådet där det klart framgår om projektens mål uppfylldes eller inte. Periodiska rapporteringar till Nordiska rådet angående pågående projekt önskas också.

Angående globaliseringsinitiativet

Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Vid statsministrarnas sommarmöte i juni fattades beslut om att avdela 60 MDKK för globaliseringsarbetet. I ministerrådsförslaget om budgeten för 2008 specificeras finansieringen av dessa 60 MDKK. Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut om att tilldela globaliseringsarbetet 60 MDKK och stöder också ministerrådets förslag till finansieringsmodell. Dock menar Nordiska rådet att det är viktigt att också tänka i ett längre perspektiv, då närmast vad avser budgeten för 2009 och de

därpå följande åren. År 2008 används en likviditetssänkning för att delvis finansiera globaliseringsarbetet, vilket lämnar en utmaning på 35 MDKK för finansieringen 2009. Det är enligt Nordiska rådet centralt att ha en förnuftig framförhållning så att utarbetandet av budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 inte blir en övermäktig uppgift.

Angående klimattoppmötet 2009

Det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 kommer att kräva medel för att gemensamma nordiska projekt och insatser ska kunna realiserars. Det rör sig om tre olika kategorier av verksamhet: Energi- och miljöpolitisk koordinering, undervisnings- och folkupplysningsverksamhet samt utställnings- och eventbetonad verksamhet. Det är nödvändigt att avsätta medel för detta redan år 2008. Särskilt insatser riktade mot undervisningssektorn förutsätter tidig planering. Finansieringen av insatserna för klimattoppmötet kommer till viss del att täckas av satsningar i globaliseringsarbetet, men det är nödvändigt att reservera erforderliga medel i budgeten för detta ändamål.

Angående budgetdialogen

Nordiska rådet har tidigare meddelat att man önskar att de olika fackminister- råden ska inkopplas i budgetprocessen och att budgeten för de olika sektorerna också dryftas mellan relevant fackministerråd och utskott i Nordiska rådet. Detta är viktigt för att få en bredare förankring av budgeten.

Avvikande åsikt

En minoritet, den konservativa gruppen i Nordiska rådet, önskar en reducering av budgetramen med 3 % vilket motsvarar en reduktion på ca 25 758 000 DKK.

Yttrande

- 1 Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)

Vedtak om ikke å foreta seg noe

- 1 Medlemsforslag om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd)⁷
- 2 Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (A 1403/miljö)
- 3 Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger)
- 4 Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/ medborger)

⁷ Vedtatt av Presidiet 30. januar 2007 i Helsingfors

Liste over saker i kronologisk nummerrekkefølge

A 1290/välfärd	Medlemsforslag om barn och unga på Grönland	Ikke foreta seg noe
A 1379/miljø	Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön	Fremst. 1 og 2
A 1401/medborger	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar	Ikke foreta seg noe
A 1402/medborger	Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken	Ikke foreta seg noe
A 1405/miljø	Medlemsforslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön	Fremst. 4
A 1406/miljø	Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver	Ikke foreta seg noe
A 1407/presidiet	Presidieforslag om nordisk samordnare för gränshindersfrågor	Fremst. 3
A 1408/næring	Medlemsforslag om ny nordisk mat	Rek. 16/2007
A 1409/välfärd	Utskottsforslag om psykiatrivehelsen i Norden	Fremst. 5/2007
A 1410/miljø	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger	Rek. 7/2007
A 1412/velferd	Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland	Rek. 14/2007
A 1413/kultur	Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid	Rek. 12/2007
A 1414/miljø	Medlemsforslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning	Rek. 8/2007
A 1415/medborger	Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner	Fremst. 6/2007
A 1419/miljø	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitikk uten A-kraft	Rek. 9/2007
A 1421/præsiediet	Præsiedieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonferens i København 2009	Rek. 10/2007
A 1425/kultur	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag	Rek. 13/2007
A 1427/medborger	Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel	Rek. 15/2007

B 248/presidiet	Ministerrådsförslag om budget 2008	Rek. 17/2007
B 249/kultur	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010	Rek. 11/2007

BILAGA 3**Parlamentariska konferensen om den nordliga dimensionen****Konferensuttalande**

1 mars 2007

Ledamöter av Europaparlamentet, den parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen, Baltiska församlingen, Nordiska rådet och nätverket av parlamentariker i Barentsregionen möttes på den parlamentariska konferensen om den nordliga dimensionen i Europaparlamentet i Bryssel den 28 februari–1 mars 2007 för att diskutera den nya politiken för den nordliga dimensionen och förbereda anordnandet av ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen.

De två huvudsakliga diskussionsämnena var politiken inom den nordliga dimensionen avseende den arktiska regionen och Östersjöregionen.

Med beaktande av det politiska ramdokumentet om den nordliga dimensionen och den politiska förklaringen om politiken för den nordliga dimensionen, som godkändes den 24 november 2006, välkomnar konferensdeltagarna den moderniserade, mer stadigvarande, högprofilerade och strukturerade politik för den nordliga dimensionen som trädde i kraft den 1 januari 2007, och de stöder förslaget om att anordna ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen, som skulle kunna stärka parlamentariskernas betydelse för genomförandet av den nya politiken för den nordliga dimensionen i den region som den nordliga dimensionen omfattar.

Den parlamentariska konferensen om den nordliga dimensionen:

1. stöder den ökade inriktningen på alla berörda aktörers gemensamma ansvar för den nya politiken, och betonar i detta sammanhang vikten av att Island, Norge och Ryssland är aktiva partner i den nya politiken för den nordliga dimensionen; konstaterar vidare att principen om gemensamt ansvar bör gälla inte bara för partnerna inom den nordliga dimensionen, utan för alla intressenter i regionen, inbegripet regionråden i norra Europa och deras parlamentariska organ,
2. stöder den nordliga dimensionens övergripande syfte att utgöra en gemensam ram för främjande av dialog och konkret samarbete som stärker stabiliteten och välfärden och ger ett ökat ekonomiskt samarbete, och för främjande av ekonomisk integration och konkurrenskraft samt hållbar utveckling i Nordeuropa,
3. betraktar önskan att göra politiken för den nordliga dimensionen till ett regionalt uttryck för EU:s och Rysslands fyra gemensamma områden som en konstruktiv och högst önskvärd utveckling; anser att det är viktigt att den nordliga dimensionen syftar till att fylla EU:s och Rysslands fyra gemensamma områden med konkret innehåll, samtidigt som den inriktas på

DV665725SV.doc
Extern översättning

PE 389.675

SV**SV**

andra frågor av särskild betydelse i norra Europa, såsom den känsliga miljön, ursprungsfolksfrågor, kulturell mångfald samt hälsa och socialt välbefinnande; uppmanar därför alla ansvariga för politiken inom den nordliga dimensionen att aktivt arbeta för att nå målen för den nordliga dimensionen, såsom dessa även uttrycks i den nordliga dimensionens "arktiska fönster",

4. fäster uppmärksamheten på de prioriterade områdena för politiken inom den nordliga dimensionen: Östersjön, Kaliningrad Oblast, med dess utvecklingsmöjligheter med tanke på dess särskilda geografiska läge, samt de vidsträckt arktiska och subarktiska områdena, inbegripet Barentsregionen,
5. understryker Arktis roll som ett område som ger tidiga varningssignaler om globala klimatförändringar; framhåller att den snabba uppvärmningen av Arktis sannolikt kommer att få stora följder för hela planeten och måste hanteras globalt; betonar att klimatförändringar och ökad ultraviolett strålning i Arktis får stora konsekvenser för det sociala, kulturella och ekonomiska välbefinnandet hos människor som lever i Arktis; noterar i detta sammanhang den arktiska parlamentarikerkonferensens krav, i dess resolution av den 4 augusti 2006, på att en tydlig, konkret och dynamisk arktisk politik utarbetas inom den nordliga dimensionen; betonar att kartläggning, erkännande och användning av ursprungsfolks traditionella kunskaper som grundval för att utveckla principerna om sårbarhet och anpassningsförmåga kan användas som ett möjligt verktyg för framtida regional utvecklingsplanering, upprättande av institutionella ramar samt skyddsåtgärder, för att förbereda alla invånare i de nordligaste delarna på den nya situationen till följd av klimatförändringarna,
6. inser den betydelse och potential som Internationella polaråret 2007/2008 har när det gäller att främja den arktiska regionen och utveckla forskningen om Arktis samt eventuellt utarbeta en stadga för förvaltning av de arktiska områdena,
7. betonar vikten av att se till resursutnyttjandet och förvaltningen av den marina miljön i Barents hav sker på ett miljövänligt och hållbart sätt,
8. understryker Östersjöregionens ekonomiska betydelse, med dess höga tillväxtsiffror, starka forskningsbas och höga innovationspotential, för Europa som helhet; stöder därför arbetet med en Östersjöstrategi för den nordliga dimensionen i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för en blomstrande, socialt balanserad och ekologiskt hållbar utveckling i Östersjöregionen; fäster uppmärksamheten på den bräckliga miljösituationen i Östersjön,
9. betonar att miljöpartnerskapet för den nordliga dimensionen är ett framgångsrikt exempel på de praktiska landvinningarna inom den nordliga dimensionen; framhåller vikten av partnerskapet för den nordliga dimensionen på området för hälsa och socialt välbefinnande; uppmanar i detta sammanhang alla partner inom den nordliga dimensionen att undersöka möjligheten att tillämpa partnerskapsmodellen på andra prioriterade områden, såsom transporter och logistik samt energi,

PE 389.675

2/3

DV\665725SV.doc
Extern översättning

SV

10. efterlyser närmare sjösäkerhetssamarbete, särskilt inom räddningstjänsten,
11. fäster uppmärksamheten på principen om samfinansiering från såväl partner inom den nordliga dimensionen som, i förekommande fall, internationella och privata finansinstitut, som grundregel för finansiering av verksamhet inom den nordliga dimensionen; uppmanar alla ansvariga för politiken inom den nordliga dimensionen att se till att tillräckliga medel anslås till projekt och åtgärder för den nordliga dimensionen; välkomnar i detta sammanhang rationaliseringen av EU:s finansiering av politiken för den nordliga dimensionen inom ramen för det nya europeiska granskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI); uppmantrar en långtgående medverkan av internationella regionala organisationer, internationella finansinstitut, regionala och lokala offentliga organisationer, andra offentliga organ samt privata källor i genomförandet av politiken för den nordliga dimensionen,
12. välkomnar den tydligare institutionella strukturen hos samarbetet, samordningen och samrådet inom den nordliga dimensionen; betonar i detta sammanhang att det är av avgörande vikt för den nordliga dimensionens trovärdighet och genomförande att samordningen och samarbetet på olika nivåer stärks mellan europeiska, nationella, regionala, subregionala och lokala myndigheter, på grundval av subsidiaritetsprincipen,
13. är medveten om den tämligen ostrukturerade överlappningen av behörigheter mellan de parlamentariska forumen i de nordliga regionerna; kräver därför att ett återkommande evenemang – ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen, med flexibel struktur och ansvarsfördelning – anordnas för att främja samarbete och åsiktsutbyte mellan olika institutioner för regionalt samarbete i norra Europa,
14. poängterar att ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen skulle ge företrädarna för EU-medlemsstaternas parlament, Europaparlamentet, Islands, Norges och Rysslands parlament och den nordliga dimensionens observatörsstater Kanadas och Förenta staternas parlament samt de valda företrädarna för ursprungsfolken och för regionala parlamentariska församlingar möjligheter till diskussion, nya initiativ och tillsyn; betonar att ett sådant forum dessutom skulle ge den nordliga dimensionen ökad demokratisk legitimitet, eftersom det väsentligt skulle underlätta den demokratiska parlamentariska kontrollen av politiken för den nordliga dimensionen,
15. betonar att ett parlamentariskt forum för den nordliga dimensionen skulle kunna stärka parlamentarikernas betydelse för genomförandet av den nya politiken för den nordliga dimensionen, inbegripet förbättringen av villkoren för personers och varors gränsövergång, i den region som den nordliga dimensionen omfattar – från Uralbergen till Atlanten,
16. uppmanar Europaparlamentets talman och talmännen i Islands, Norges och Rysslands parlament att förbereda anordnandet av det parlamentariska forumet för den nordliga dimensionen, som skall hållas vartannat år i syfte att diskutera frågor av gemensamt intresse och undersöka hur den nya politiken för den nordiska dimensionen utvecklas.

DV\665725SV.doc
Extern översättning

3/3

PE 389.675

SV

BILAGA 4**Conference Resolution**

Adopted by the 3rd Barents Parliamentary Conference

The participants⁸, elected representatives from the States and Regions participating in the Barents Euro-Arctic Co-operation, met at the 3rd Barents Parliamentary Conference in Rovaniemi, Finland 11–12 June 2007, to discuss environmental issues, transport and logistics and health issues in the Barents Region.

Noting

the Joint Communiqué of the Barents Euro-Arctic Council (BEAC) 9–10 November 2005;

the Political Declaration on the Northern Dimension Policy endorsed at the Northern Dimension Summit 24 November 2006; in particular, that the extensive Arctic and Sub-arctic areas including the Barents Region, are mentioned as prioritized areas of the new Northern Dimension;

the Conference Statement of the Parliamentary Conference on the Northern Dimension on 1 March 2007;

the Finnish BEAC chairmanship priorities 2005–2007;

the International Polar Year (March 2007–March 2009) organised through the International Council for Science (ICSU) and the World Meteorological Organisation (WMO).

Supporting

the enhanced role of the northern regional councils in the Northern Dimension;

the overall objectives of the cooperation in the Barents region to enhance stability and wellbeing and to ensure sustainable development in all aspects: economic, environmental and social;

further development of Barents cooperation in the governmental and regional levels and among the parliamentarians of the region;

further involvement of civil society, non-governmental organisations and peoples of the region, including the indigenous peoples;

⁸ Regional Council of Deputies of Arkhangelsk, Standing Committee of the Parliamentarians in the Arctic Region, Baltic Assembly, Baltic Sea Parliamentary Conference BSPC, Denmark, Finland, Legislative Assembly of Karelia, Komi, Regional Duma of Murmansk, Assembly of Deputies of Nenets autonomous Okrug, Nordic Council, Parliamentary Association of North-West Russia, Norway, Federal Assembly of the Russian Federation, Sweden, Åland.

the Northern Dimension Parliamentary Forum to examine the evolution and to facilitate the parliamentary monitoring of the new Northern Dimension Policy.

Regarding environmental issues

call on the governments participating in the BEAC-cooperation, BEAC and the EU to

urge the BEAC to use the Northern Dimension policy and regional and cross-border co-operation for promoting cleaner production;

endorse the co-operation on "hot spot" projects and to ask the BEAC to work for getting more financial resources to safeguard the environment in the Barents area;

urge, referring to the successful co-operation in the framework of the Northern Dimension Environmental Partnership, the regional councils in the North to continue their efforts to jointly implement priority projects;

call on governments of the BEAC and the EU to finance small and medium-size projects on energy efficiency in the region;

rely upon the experience and competence of the NEFCO (Nordic Environmental Financing Corporation) and other international financing institutions in implementing the projects;

ask the governments in the Barents Region to continue to pay attention to the Arctic Climate Impact Assessment ACIA and the IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change 2007, and to convey a Barents message to the international fora bearing in mind those problems the climate change can pose to traditional means of livelihood of the indigenous peoples in the region.

Regarding transport and logistics

call on the governments participating in the BEAC cooperation, the BEAC and the EU to

note the work in the Barents framework and particularly in its BEATA Working Group to promote projects to make the Northern Transport Corridor a viable and well-functioning multimodal transport corridor, including the Barents Link, BELKOMUR and other connections;

encourage further development of various horizontal and vertical transport connections through the Barents region;

consider establishing a Partnership on Transport and Logistics in the Framework of Northern Dimension in order to better co-ordinate the efforts in this sector;

promote environmentally sustainable transport and logistics solutions in the region;

develop cross-border co-operation between all stakeholders inclusive customs in order to use the rich and vulnerable resources in a sustainable way for the economic growth in the region;

develop and strengthen the East–West infrastructure in the Barents region,

Call on the national and regional parliaments in the region to

raise demands to pay attention to the environmental and security issues in transport sector.

Regarding health and social wellbeing

call on the governments participating in the BEAC cooperation and the EU to

note the Cooperation Programme on Health and Related Social Issues in the Barents Euro-Arctic Region 2008–2011 planned to be adopted in November 2007 aiming at meeting special needs of the Barents region with the priority areas of cooperation, including the prevention of communicable diseases like HIV/Aids and multi-drug resistant (MDR) tuberculosis, prevention of life-style related health and social problems and promotion of healthier lifestyles as well as development of primary health care and social services and securing the financial support necessary to achieve the above;

continue the implementation of the Barents HIV/Aids programme and intensify cooperation within the Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing in particular in order to fight the HIV/Aids and tuberculosis;

ensure that the problems of children and youth at risk will be met in regional projects;

continue to develop and intensify the good co-operation in the region and to enhance attention to the problems of the indigenous peoples.

BILAGA 5**Conference Resolution**

Adopted by the 16th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants⁹, elected representatives from the Baltic Sea States and European Parliament, assembling in Berlin, Germany, 27–28 August 2007,

Discussing Co-operation in the Baltic Sea Region, Energy Issues, Labour Market and Social Welfare, Integrated Maritime Policy and Eutrophication,

Call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Co-operation in the Region, to

1. continue and to intensify the exchange of information at all levels,
2. make joint efforts to develop the Baltic Sea Region into a European model region with special regard to energy issues, integrated maritime policy, labour market and social welfare,
3. strengthen the role of interparliamentary and intergovernmental cooperation in the Baltic Sea Region, and promote the further development of civil society in the region, including strengthening of NGO's and supporting the continued activities of the NGO Forum,
4. urge intergovernmental organizations in the Northern Dimension Policy area to intensify cooperation and coordination in order to reach an efficient division of labour and avoid duplication among them, and to support the development of the Baltic Sea Strategy,

Regarding Energy Issues and Climate Change in the Baltic Sea Region, to

5. conduct in the medium-term research on energy and environment issues in a joint manner throughout the Baltic Sea states, take concrete steps to strengthen the cooperation on energy issues in the Baltic Sea Region, including efficiency, supply, security and renewable energy sources, while also taking into account measures which are connected with climate change,

⁹ Parliaments of Free Hanse City of Bremen, Denmark, Estonia, Finland, Federal Republic of Germany, Greenland, Free Hanse City of Hamburg, Iceland, Kaliningrad Region, Republic of Karelia, Latvia, Leningrad Region, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Murmansk Region, Norway, Poland, Pskov, Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland, Baltic Assembly, Parliamentary Assembly of the Council of Europe, European Parliament, Nordic Council, Parliamentary Assembly of North-West Russia.

6. significantly enhance citizens' participation in the Baltic Sea Region regarding energy and environmental issues and to explore new ways for such active participation, to understand natural energy resources as a public responsibility, and to develop the Baltic Sea region into a model region for renewable energy sources in Europe,
7. take measures to ensure that information regarding possible economic, environmental and social consequences of infrastructural projects in and on the Baltic Sea will be shared among the riparian states through relevant institutions and also to ensure that thorough environmental impact assessments are conducted for all infrastructural projects (e.g. the North European Gas Pipeline and the Baltic Gas Interconnector) in accordance with international obligations, and take into account the energy supply security requirements of the whole Baltic Sea Region,

Regarding the Labour Market and Social Welfare in the Baltic Sea Region, to

8. remove obstacles for mobility in the labour market, and to provide for decent working conditions in every country,
9. against the background of the growing number of cross-border workers, put the topic of "cross-border labour markets" on the agenda of the Council of the Baltic Sea States and support policies which lead to the establishment of information centres at heavily used border crossings in the region in order to promote mobility for workers and advise workers on social-security issues. The aim of such centres would be to provide comprehensive information to workers on fiscal and social security law matters. Information about job and training opportunities in neighbouring countries in the region must also be improved,
10. foster inclusive labour markets integrating disadvantaged groups as well as young people in order to integrate them into work and society and to make use of their potential,
11. promote Corporate Social Responsibility in enterprises in the Baltic Sea states referring to the ILO and OECD standards and not to tolerate double standards of multinational companies,

Regarding an Integrated Maritime Policy, to

12. take concrete steps to develop the Baltic Sea Region into Europe's model maritime region, i.e. into the cleanest and safest sea of Europe, by recommending that all Baltic Sea States ratify the existing international conventions on marine environmental protection, e.g. the Anti Fouling Convention, the Ballast Water Convention and the HNS- and Bunkers Conventions, as well as continue to develop the "Clean Ship" and "Clean Port" projects,

13. develop ideas on how the Baltic Sea Region could become a pilot region demonstrating that a competitive maritime industry is compatible with effective protection of marine ecosystems,
14. strengthen measures against illegal (IUU) fishing in the Baltic Sea Region, according to internationally recognized rules,
15. take concrete and effective steps – considering the rapidly increasing amount of oil transports in the Baltic Sea – to ensure a high level of maritime safety and security, for instance by
 - Improving the Baltic Sea coastguard practices by coordination and cooperation
 - promoting innovative navigation technologies, such as the satellite navigation system GALILEO, in combination with GMES (the Global Monitoring System for Environment and Security),
 - introducing the use of pilots in navigationally difficult sea routes, defined by internationally acknowledged rules and standards,
 - promoting safe operation of ships in severe and icy winter conditions,
 - applying the principles used in air traffic control to monitor and manage maritime traffic in the entire Baltic Sea,

Regarding the serious situation of eutrophication and other kinds of pollution, to

16. support the final development of a highly ambitious HELCOM Baltic Sea Action Plan, to be adopted in fall 2007 in Krakow, and to implement all decided measures properly,
17. adopt the Policy Recommendations of the BSPC Working Group on Eutrophication, to implement all proposed measures contained therein, and to present a progress report at the 17th BSPC in Visby 2008.

Furthermore the Conference

18. acknowledges the positive process of dialogue and information exchange with CBSS, looks forward to a further and mutual development of this dialogue, and encourages the governments of the CBSS to present, through the CBSS, an annual report of their implementation of the BSPC Resolutions,
19. calls upon the governments in the CBSS countries to engage in a close dialogue with parliamentarians in all the member countries in promoting the reform process of the CBSS, and furthermore, urges the CBSS presidency to present the overall considerations concerning a new structure to the BSPC Standing Committee for its perusal and comments prior to the Government's decisions on the matter;

20. recognizes its responsibility for initiating and deepening dialogue and coordination between regional organizations in the Baltic Sea Region and in Northern Europe as a whole,
21. asks the Standing Committee to establish a working group on Energy and Climate Change, to submit a report to the 17th BSPC,
22. asks the Standing Committee to establish a working group on Labour Market and Social Affairs, to submit a report to the 17th BSPC, within a dialogue and in cooperation with the social partners,
23. adopts the amended Rules of Procedure, to take effect after the closure of 16th BSPC,
24. decides to address the issues of energy and climate change at the 17th BSPC in Visby 2008,
25. welcomes with gratitude the kind invitation of the Swedish Riksdag to hold the 17th Baltic Sea Parliamentary Conference on 1–2 September 2008 in Visby.

BILAGA 6**Nordiska rådets program 2008**

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa.

Nordiska rådet vill tillsammans med de nordiska regeringarna arbeta med frågor som skapar mervärde för de enskilda länderna.

Ett sådant område är globaliseringen där alla de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena ska klara sig i helt nya konkurrens- och produktionsmönster. Här kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfäll strategisk insats.

Motverkandet av klimatförändringarna kommer att vara en central utmaning för det nordiska samarbetet de kommande åren. De nordiska länderna har alla förutsättningar att minska utsläppen av växthusgaser trots ökad energiproduktion. Detta med hänvisning till bl.a. modern miljöteknologi, användningen av förnyelsebara energikällor och energieffektivisering. Norden ensamt har dock marginellt inflytande på klimatet och förändringarna däri. Problemet är i allra högsta grad globalt och därför gemensamt. Därmed bör lösningen också vara global och gemensam. Nordiska rådet kommer att fokusera på planeringen av FN:s klimatkonferens 2009 i Köpenhamn för att säkerställa att de nödvändiga besluten med tanke på miljön och klimatet, fattas vid mötet.

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden ska vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är idag centrala aktörer i humanitärt arbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bland annat omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Klimat och miljö

För att Norden också i framtiden ska vara en framstående region i världen Nordiska rådet den kräver det bland annat att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi, som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen, dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila

bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga och utsläppsfria energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnyelsebar energi i större grad än idag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnarkonceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de övriga Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energiteknologier samt miljösystemexport en stor roll.

Norden ett centrum för innovation och konkurrenskraft

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna. Med detta menas att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska regeringarna att arbeta för att arbetet omkring globaliseringsfrågeställningarna blir en framgång.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser tvärs över de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden – speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med globaliseringssatsningen.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

Norden och det regionala samarbetet

Som en konsekvens av ett ökande internationellt samarbete måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Detta inte minst med hänvisning till den regionala dimensionens växande kraft i det europeiska samarbetet. Därför vill Nordiska rådet fortsatt spela en aktiv roll i Östersjösamarbetet, i Västnorden, i Arktis- och Barentssamarbetet samt också aktivera samarbetet i förhållande till Europaparlamentet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samsarbetsfrågorna i dessa reg-

ioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

Nordens välfärdssamhällen

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet. Människor ska kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden ska ligga i täten i den globala konkurrensen. Nordiska rådet kommer under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer hör idag ofta samman med förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna ska agera så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskningen av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en ökad integrerad ekonomi.

Kulturell samhörighet

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för att utveckla och bibehålla den regionala samhörigheten i Norden. I det nordiska samarbetet är kultursamarbetet en av hörnstenarna och därför är utvecklingen av detta högt prioriterat. Nordiska rådet kommer under 2008 att följa upp den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet och vid behov väcka nödvändiga förändringsförslag. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet mot de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga.

Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden ska kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen allt mera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Att avskaffa existerande gränshinder är emellertid inte nog. Nya uppstår löpande i samband med ny nationell lagstiftning och i samband med den

nationella implementeringen av EU-direktiv. Det är centralt att det sker en nordisk koordinering för dessa processer.

Nordiska rådet kommer i samarbete med nordiska ländernas regeringar att nogsamt följa med avvecklingen av centrala gränshinder i Norden. Likaså kommer Nordiska rådet att rikta speciell uppmärksamhet åt att utvärdera de nya strukturer som skapats av de nordiska regeringarna och se om dessa fyller sin funktion.

Fakta om Nordiska rådet

År 2008 kommer Nordiska rådet att hålla tre gemensamma rådsmöten – i januari, april och september – samt Nordiska rådets session sista veckan i oktober. Utöver dessa håller Nordiska rådets utskott separata möten med egna teman i slutet av juni. Presidentskapet innehas år 2008 av Finland.

Nordiska rådet har 87 medlemmar som är organiserade i fem nationella och tre självstyrelsedelegationer; Sveriges, Danmarks, Finlands, Norges, Islands, Färöarnas, Grönlands och Ålands. Det finns fyra partigrupper: Socialdemokratiska gruppen, mittengruppen, konservativa gruppen och vänstersocialistiska gröna gruppen. Sju medlemmar i Nordiska rådet tillhör inte någon partigrupp. Det samiska parlamentariska rådet är observatör i Nordiska rådet. Nordiska rådets sekretariat ligger i Köpenhamn.

Nordiska rådets organ:

- Presidiet
- Kultur- och utbildningsutskottet
- Medborgar- och konsumentutskottet
- Miljö- och naturresursutskottet
- Valfärdsutskottet
- Näringsutskottet
- Kontrollkommittén

Nordiska samarbetsorganisationer:

- Västnordiska rådet
- Föreningarna Nordens Förbund
- Ungdomens Nordiska råd

Internationellt

Nordiska rådets internationella samarbete ska främja nordiska värderingar och ställningstaganden i vidare internationella sammanhang, vara en pådrivare i det parlamentariska samarbetet kring utmaningarna i norra Europa och Östersjöregionen och medverka till opinionsbildning och initiativ kring Arktis- och Barentsregionens frågeställningar. En del av samarbetet bidrar till utvecklingen av den nordliga dimensionen och medverkar till brobyggande mellan EU och dess östra grannar.

Nordiska rådet har ett samarbete med Baltiska församlingen (BA), Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC), där rådet bl.a. står för sekretariatsfunktionen och innehar ordförandeskapet i den permanenta kommittén 2008, Arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR) och Rysslands Federala församling. Samarbetet med Europaparlamentet har intensifierats under de senare åren.

Nordiska rådets internationella kontaktnät omfattar även bl.a. följande organisationer:

- Nordvästra Rysslands parlamentariska församling (PANWR)
- Beneluxparlamentet (BICC)
- British-Irish Interparliamentary Body (BIIPB)
- Den parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSCE PA)
- Västeuropiska unionens parlamentariska församling (WEU PA)
- Europarådets parlamentarikerförsamling (PACE)
- Världsbankens parlamentariska nätverk (PNoWB)
- Interparlamentariska församlingen för Oberoende staters samväldie (CIS-IPA)